

Jaarverslag 2025
museum van Bommel van Dam

Programma	7
Educatie en participatie	21
Collectie	27
Marketing, communicatie en PR	41
Bedrijfsvoering en financiën	47
Partners, donateurs, sponsors en fondsen	51
Organisatie	53

VOORWOORD

Met trots en dankbaarheid blikken we in dit jaarverslag terug op een succesvol én waardevol jaar. In 2025 gaven we voor het eerst uiting aan ons beleidsplan voor de periode 2025 - 2028: *Museum van Bommel van Dam kijkt vooruit*. Centraal stond de vraag wat de rol kan zijn van een museum in de maatschappij van nu. Hoe zorgen we ervoor dat een kunstmuseum zijn vleugels kan uitslaan én in contact is met de stad en de regio? Op welke manieren vergroten we onze culturele en maatschappelijke relevantie? Hoe leveren we een actieve bijdrage aan de kunst, aan onze context en aan het maatschappelijk debat? Dit alles in een wereld waarover we ons steeds meer zorgen maken.

In 2025 werden we geïnspireerd door geweldige kunstenaars die onze ogen niet alleen openden voor de wereld zoals die is, maar ook zoals die zou kunnen zijn. Mogelijk gemaakt dankzij een fantastisch team en gesteund door onze vaste partner Gemeente Venlo én dit jaar voor het eerst structureel door Provincie Limburg. Met de steun van de provincie mogen we vier jaar lang werken aan verbreding én verjonging van ons publiek. Dat we daarmee in 2025 een vliegende start maakten, bleef niet onopgemerkt. Zo schreef Domeniek Ruyters, hoofdredacteur van kunsttijdschrift *Metropolis M* in december 2025 over ons museum: *De verjonging manifesteert zich op alle fronten, zowel in prikkelende collectiepresentaties, als het tentoonstellingsprogramma [...]*.

We organiseerden in 2025 spraakmakende tentoonstellingen zoals *Evert Thielen – De Luiken Open, It's Not A Joke* en *Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster*. Daarnaast lieten we zien dat we er voor iedereen in de samenleving zijn. Voor de kunstliefhebber, maar ook voor mensen voor wie een museumbezoek niet vanzelfsprekend is. Dit deden we in de vorm van talloze participatiebijeenkomsten, workshops, prikkelarme museumbezoeken, rondleidingen voor mensen die de Nederlandse taal leren, gesprekken en podcasts.

In 2025 ontvingen we een recordaantal van 62.000 bezoekers in ons museum. Uit publieksonderzoek door Hendrik Beerda blijkt een zeer hoge waardering van het museale programma met een gemiddelde van een 8,6. Bovendien gaven onze bezoekers in 2025 naar schatting circa 3.8 miljoen euro uit in de stad Venlo. Hiermee dragen we bij aan culturele en maatschappelijke waarde én aan de economie van de stad en regio: museum van Bommel van Dam maakt impact.

[Lees verder >](#)

Dit alles was niet mogelijk geweest zonder de betrokkenheid, positieve energie en steun van ons energieke team, onze partners, Gemeente Venlo, vele fondsen en betrokken schenkers, bruikleengevers, de vrienden van museum van Bommel van Dam, alle geweldige vrijwilligers en de bedrijven die zich door deelname aan Club VBVD sterk maken voor maatschappelijke programma's in het museum.

Een bijzonder woord van dank is op zijn plaats aan het bestuur van Stichting Van Bommel Van Dam, de stichting die zich sinds jaar en dag heeft ingezet voor het beheer en behoud van de collectie van Maarten en Reina van Bommel-van Dam. In 2025 namen we met een feestelijke familiedag vol kunst en muziek afscheid van de stichting. Voortaan leeft het gedachtengoed van Maarten en Reina voort via een fonds op naam, met als ijkpunt de tweejaarlijkse uitreiking van de Van Bommel Van Dam Prijs.

Wat ook niet onvermeld mag blijven, is de wijziging in de samenstelling van ons bestuur. Met het vertrek van Ton Tesink en Gunda Ostermann zijn van de oorspronkelijke bestuurders, waarmee het museum acht jaar geleden een 'herstart' maakte, Addy Lutgenau en Nick Bos nog over. Met de komst van de nieuwe bestuurders Amanda Vollenweider, Edwin Jacobs, Jos Teeuwen en Vincent Pijnenburg is hiermee in de voorbije jaren een begeleide, stapsgewijze vernieuwing van het bestuur gerealiseerd die in de loop van 2026 wordt voltooid. Tegelijkertijd onderzoeken we of het passend is om een overgang te maken van een model van directeur – Raad van Bestuur naar directeur/bestuurder – Raad van Toezicht.

Rieke Righolt,
algemeen directeur

Nick Bos,
voorzitter Raad van
Bestuur

PROGRAMMA

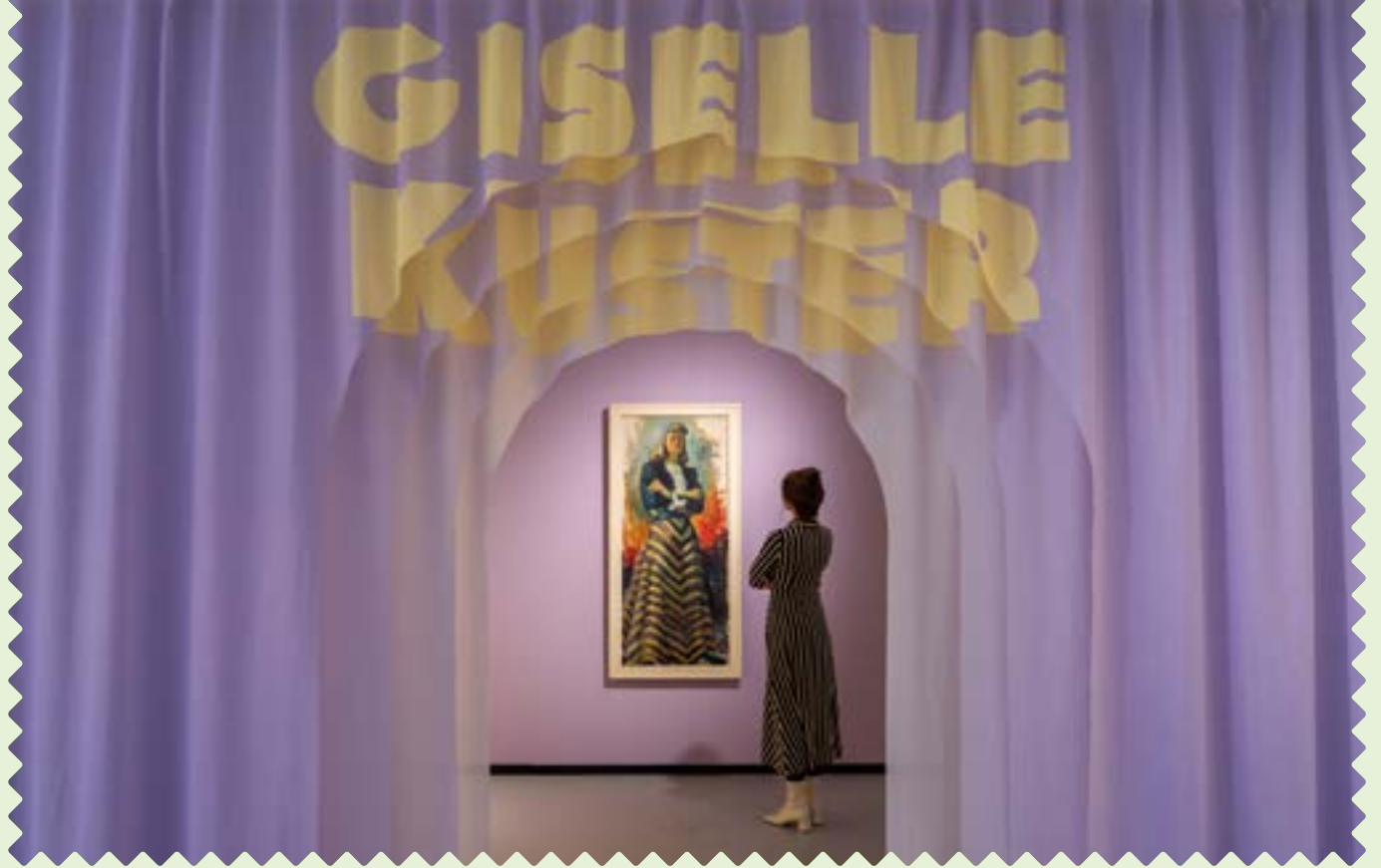

EVERT THIELEN – DE LUIKEN OPEN

14 september 2024 t/m 26 februari 2025

Van 15 september 2024 tot en met 26 februari 2025 stond Venlo, samen met museum van Bommel van Dam, volledig in het teken van de in Venlo geboren kunstenaar Evert Thielen (1954). De tentoonstelling en stadsmanifestatie – een initiatief van museum van Bommel van Dam, Gemeente Venlo en Venlo Partners – leidde tot tal van nieuwe samenwerkingsverbanden en versterkte op diverse manieren de trots op de gemeente en haar culturele leven. Het evenement genereerde brede aandacht op lokaal, regionaal en landelijk niveau voor zowel de stad Venlo als museum van Bommel van Dam. In totaal bezochten ruim 56.000 mensen de tentoonstelling, die door het publiek werd beoordeeld met een gemiddeld cijfer van 9,4. De grote mediawaarde en forse economische spin-off lieten zien dat een stad door middel van cultuur en samenwerking, bij een breder publiek op de kaart kan komen te staan.

Voor meer informatie over *Evert Thielen – De Luiken Open* verwijzen we naar het jaarverslag van 2024.

ONBEGRENSD – HET LEVEN EN WERK VAN GISELLE KUSTER

22 maart t/m 17 augustus 2025

In het voorjaar van 2025 werden 16.000 bezoekers meegenomen in het fascinerende levensverhaal en het veelzijdige werk van de onterecht vergeten kunstenaar en cultureel ondernemer Giselle Kuster (Venlo, 1911 - Heerlen, 1972). Met de succesvolle tentoonstelling *Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster* speelde museum van Bommel van Dam een aanjagersrol in de herwaardering van een vooruitstrevende vrouwelijke kunstenaar. Naast werken uit de museumcollectie bestond de tentoonstelling onder andere uit ‘vermiste’ schilderijen en ontwerpen, opgespoord door een oproep aan mensen thuis. In de tentoonstelling werd ook werk van bekende tijdgenoten van Giselle getoond, die in Kusters galerie in Leiden hingen. Waaronder werk van Charley Toorop, Jan Sluijters en Otto van Rees. Conservator James Hannan over deze tentoonstelling: *“In kunsthands hingen haar schilderijen in de jaren 40 en 50 naast die van Toorop en Bart van der Leek en ging haar werk voor dezelfde prijs over de toonbank als dat van Sluijters. Kuster is tot nu toe onterecht onderbelicht gebleven.”*

Gezocht & gevonden

Hoewel Giselle Kuster relatief weinig naamsbekendheid had voorafgaand aan de tentoonstelling, bleek haar werk buiten de collectie van museum van Bommel van Dam door veel mensen in heel Nederland gekoesterd te worden. Met het oog op de tentoonstelling en een bijbehorende publicatie, wilde het museum Kusters oeuvre in kaart brengen. Na archiefonderzoek bestond het vermoeden dat er zo'n honderd kunstwerken in omloop waren. Begin november 2024 begon het museum daarom een zoekactie naar vermiste schilderijen van Kuster in de campagne: *Gezocht: Giselle*.

De campagne bleek een ongekend succes. Inmiddels zijn er ruim 170 kunstwerken opgespoord bij mensen thuis. Dankzij de zoektocht heeft het museum ook schilderijen teruggevonden waarvan het onderzoeksteam het bestaan niet kende. Van het vroegst bekende schilderij van de toen 17-jarige Kuster, tot een werk van flink formaat dat nét op tijd van de schroot werd gered. Hannan: *“Een enorme verrijking van het onderzoek. We hebben altijd vermoed en vernomen dat ze een zeer veelzijdig kunstenaar was. Wat we inmiddels hebben gezien, bevestigt dat beeld. Kuster was thuis in vele stijlen: van het expressionisme tot het kubisme. Een artistieke en technische alleskunner.”*

Herwaardering van een vrouwelijke kunstenaar

Met deze tentoonstelling toonde museum van Bommel van Dam dat Giselle Kuster onterecht in de vergetelheid was geraakt. Haar actiefste jaren als kunstenaar en cultureel ondernemer vonden plaats kort voor en tijdens de Duitse bezetting. Ook in de jaren van wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog was Kuster zeer actief: een periode waarin musea weinig budget hadden voor het aankopen van eigentijdse kunst. Hierdoor werd Kusters werk niet aangekocht en verdween haar naam langzaam uit beeld.

De tentoonstelling presenteerde 72 werken van Kuster en 33 werken van haar tijdgenoten: een rijk overzicht met veel herontdekte werken waarmee het museum één van de belangrijkste Limburgse kunstenaars en culturele aanjagers van de 20e eeuw in de schijnwerpers zette. Dat er een herwaardering plaatsvindt, blijkt ook uit het feit dat Museum De Lakenhal in Leiden in 2026 een vervolg geeft aan *Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster*.

Het eerste grote standaardwerk over Giselle Kuster

Waar de tentoonstelling bezoekers kennis liet maken met Giselle Kuster, duikt het boek *Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster* dieper in op de belangrijkste ontwikkelingen in haar leven en werk. Van haar activiteiten en rijke netwerk in Venlo en Leiden, tot haar verblijf in Indonesië tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog. De rijk geïllustreerde publicatie werd vormgegeven door Dana Dijkgraaf en uitgegeven door Jap Sam Books met essays van James Hannan, Pauline Broekema, Renée Volkers, Madeleijn van den Nieuwenhuizen en Oscar Ekkelboom.

Masterclasses Schilderen – In het licht van Giselle Kuster

In samenwerking met Co. de Cultuurontwikkelaar bood het museum diverse masterclasses aan waarin deelnemers, aan de hand van thema's uit het werk en leven van Giselle Kuster, een eigen creatie vervaardigden. In totaal verdiepten bijna 40 cursisten eerder gemaakt werk vanuit nieuwe perspectieven.

Tekenboekje en cursistenexpo

Bij de tentoonstelling verscheen een tekenboekje met vier opdrachten, geïnspireerd op thema's uit de masterclasses. Bezoekers konden de opdrachten in het museum of thuis

uitvoeren en hun tekeningen inleveren voor een vervolgoexpo-sitie in de Goltzius Galerie van Co. de Cultuurontwikkelaar. Een selectie van werken uit zowel de masterclasses als het tekenboekje werd van 15 augustus t/m 19 september 2025 gepresenteerd in de gratis toegankelijke Goltzius Galerie.

Rondleidingen

Tijdens de rondleidingen door de tentoonstelling maakten bezoekers kennis met het levensverhaal van Giselle Kuster: van haar jeugd in Venlo en studie in Luik, tot haar internationale reizen en netwerk van kunstenaars en intellectuelen. Aan de hand van kunstwerken en anekdotes kwamen thema's aan bod zoals de positie van vrouwen in de kunstwereld en cultureel ondernemerschap, geplaatst in zowel historisch als actueel perspectief.

Verdiepende lezingenreeks: Emancipeert kunst?

Tijdens de looptijd van de tentoonstelling vonden er op diverse momenten lezingen plaats in het museum. In samenwerking met het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (LGOG) gaf conservator James Hannan op maandag 12 mei een inleidende lezing over het leven en werk van Giselle Kuster getiteld *Giselle Kuster, een Venlose kunstenaar?*.

Op zondag 29 juni verwelkomde het museum genderhistoricus en portretschilder Madeleijn van den Nieuwenhuizen voor de verdiepende lezing *En ze schilderde zichzelf tot leven*. Met het werk van Kuster als uitgangspunt onderzocht zij hoe gender, ongelijkheid en creativiteit elkaar beïnvloeden, en liet zij zien hoe vrouwen hun plek opeisten in ateliers, verenigen en op het doek.

Muurschildering

Op zondag 17 augustus organiseerden *space for change* House of Confetti en intersectioneel feministisch platform Aangenaam een feestelijke afsluiting van de tentoonstelling in het museum. Tijdens hun eerbetoon aan Kuster gaven zij een pleidooi voor meer zichtbaarheid voor kunstenaars die vrouw zijn, onder meer in de openbare ruimte. Hiermee lanceerden zij ook een crowdfunding-campagne om een muurschildering te realiseren afgeleid van Kusters *Zelfportret* (1945). De muurschildering wordt geschilderd door muralist Yasja Ligtelij en haar moeder, kunstenaar Reggy Bruine de Bruin. De muurschildering houdt Giselle Kuster zichtbaar in de stad en vraagt aandacht voor gelijkwaardigheid en diversiteit in de openbare ruimte. De muurschildering wordt in 2026 gerealiseerd.

IT'S NOT A JOKE

1 april t/m 14 september 2025

Van 1 april tot en met 14 september 2025 presenteert museum van Bommel van Dam de groepstentoonstelling *It's Not A Joke*, waarin hedendaagse kunstenaars humor inzetten als krachtig instrument om maatschappelijk kwesties bloot te leggen. In een tijd waarin grote wereldproblemen het nieuws domineren, onderzoekt het museum in deze tentoonstelling de vraag: valt er eigenlijk nog wat te lachen?

Directeur Rieke Righolt over de keuze voor dit onderwerp: *“Kunstenaars helpen ons de vele uitdagingen van onze tijd te relativeren of juist serieus te nemen, om nieuwe perspectieven te zien en om verschillen in denken te overbruggen. Een krachtig instrument om het denken te verbreden, is humor.”*

De tentoonstelling toonde hoe humor in de kunst fungeert als een rebels, verontrustend of bevrijdend element. Een manier om beladen onderwerpen bespreekbaar te maken, remmingen te overwinnen en om om te gaan met ongemakken.

De tentoonstelling bracht werk samen van elf (inter)nationale kunstenaars: Yael Bartana (IS, 1970), Salim Bayri (MA, 1992), Pii Daenen (NL, 1950), Ryan Gander (GB, 1976), Willem

de Haan (NL, 1996), Sarah Lucas (GB, 1962), Tala Madani (IR, 1981), Hester Oerlemans (NL, 1961), Agata Siwek (PL, 1972), Ghita Skali (MA, 1992) en Nora Turato (HR, 1991). Hun benadering varieerde van direct en confronterend tot subtiel en poëtisch, en behandelde thema's als genderongelijkheid, machtsmisbruik, klimaatverandering en migratie.

Curator Sjors Bindels over de tentoonstelling: *“Door humor werden beladen onderwerpen luchtiger en meer toegankelijk. De tentoonstelling vormde een mooie ingang om moeilijke onderwerpen gemakkelijker te bespreken, taboes te doorbreken en mensen te laten reflecteren op de maatschappij van gisteren en van morgen.”*

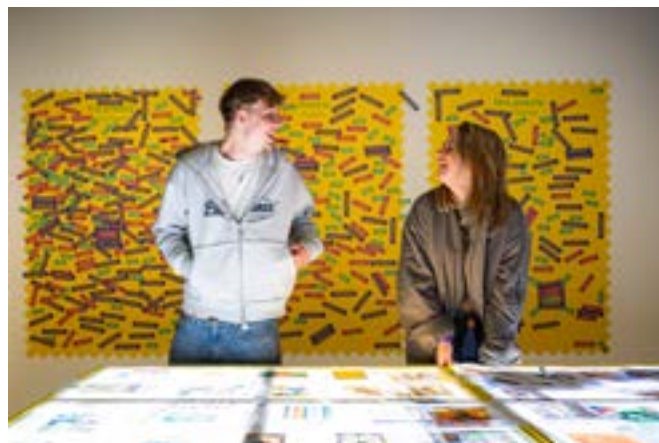
It's Not A Joke ontving brede media-aandacht en positieve recensies, waaronder publicaties in *NRC*, *De Limburger*, *AD*, *Metropolis M* en *FD Persoonlijk*. Bezoekers prezen de unieke combinatie van humor en serieuze maatschappelijke thema's zoals genderongelijkheid, machtsmisbruik en klimaatverandering. De tentoonstelling trok 15.000 reguliere bezoekers, aangevuld met 3.525 deelnemers aan het participatieprogramma buiten de museummuren. De tentoonstelling was een groot succes, in het bijzonder in het bereiken van een jonge doelgroep: 20% van de bezoekers behoorde tot de 'Culturele Alleseters' (25-30 jaar): aanzienlijk hoger dan de benchmark van 13%. Bovendien bezocht 47% van de bezoekers van deze tentoonstelling het museum voor het eerst: ruim boven de doelstelling van 35%.¹

Podcast

In de driedelige podcastreeks *De Postcast – It's Not A Joke* ging curator Sjors Bindels in gesprek met kunstenaar Willem de Haan en diverse gasten. Centraal stond de vraag waarom humor – juist in deze tijd – van waardevolle betekenis is.

Bevervaart

Op 14 september vond ter afsluiting van de tentoonstelling de Bevervaart plaats: een fietstocht van ongeveer 25 kilometer waarin religieus erfgoed, natuur en kunst samenkwamen. De route liep van *De Barmhartige Bever* in Sevenum naar de *Kapel Barmhartige Bever*, beide ontworpen door kunstenaar Agata Siwek (Polen, 1972). Onderweg werden veertien haltes aangedaan met muziek, lezingen, installaties en kunstwerken. Dit resulteerde in een dynamische en veelzijdige culturele ervaring voor de deelnemers.

De Zelfspot

In 'De Zelfspot', een apart ingerichte ruimte op zaal, stonden plezier, educatie, dialoog en gemeenschapsbetrokkenheid centraal. Bezoekers verkenden hier hoe humor wordt beleefd binnen verschillende generaties en culturen. Ook reflecteerden ze op hun eigen humoristische positie in relatie tot hun omgeving. Met duizenden ingestuurde memes en moppen overtrof de bijdrage van bezoekers in 'De Zelfspot' alle verwachtingen.

Border Glue

'Border Glue' was een participatieproject van kunstenaar Willem de Haan (1996) in samenwerking met museum van Bommel van Dam. Het project onderzocht op speelse en kritische wijze het thema van grenzen en legde nieuwe verbindingen met vele lokale gemeenschappen.

Het project ontwikkelde zich in drie fasen. Tijdens acht buurtworkshops 'I <3 mijn wijk' richtten 22 deelnemers uit verschillende stadsdelen van Venlo samen met De Haan een eigen 'buurttoerismebureau' op, waarbij ze absurde en verwaarloosde plekken in hun wijk iconisch maakten.

In de tweede fase volgden elf museumwerksessies met 51 betrokkenen, waarin een kernteam van acht deelnemers het concept verder ontwikkelde. Ze onderzochten grenslijnen tussen wijken en maakten klei-objecten van voorwerpen waarvoor zij letterlijk de grens over zouden gaan. Deze werden omgezet in kunststof mallen voor een interactieve klittenbandinstallatie.

Het hoogtepunt van 'Border Glue' vond plaats tijdens het gratis toegankelijke en drukbezochte cultuurfestival Zomerparkfeest in Venlo. Bij zijn interactieve 'beursstand' presenteerde De Haan Border Glue™: een lijm die grenzen aan elkaar verbindt, passend bij het grensoverstijgende dagelijks

¹ Cijfers uit publieksonderzoek, uitgevoerd door Hendrik Beerda.

leven van veel Venlonaren. Als Border Glue™-mascotte daagde hij 193 festivalgangers uit campagnebeelden voor dit nieuwe product te ontwerpen. [Bekijk de aftermovie hier.](#)

Bijzonder is dat dit hyperlokale project internationale impact kreeg: Border Glue™ werd tentoongesteld in Amsterdam, verkocht aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken (dat exemplaren naar ambassades verspreidde) en aan organisaties die rechtsbijstand verlenen aan vluchtelingen. Ook in het buitenland, bijvoorbeeld vanuit Basel, werd interesse getoond in het concept.

'Border Glue' demonstreerde de kracht van participatieve kunstpraktijken waarbij persoonlijke verhalen van buurtbewoners werden vertaald naar universele thema's over grenzen, verbinding en gemeenschap. Deelnemer Carla (65) over haar bijdrage aan 'Border Glue': *"In korte tijd deden we heel veel. Willem vertelde over zijn werk, we maakten een wandeling door de wijk waardoor je anders gaat kijken, en daarna maakten we ook nog iets van klei. Hij benaderde ons heel positief. Binnen drie uur was er echt iets ontstaan. Het is gewoon mooi om zo'n heel proces mee te maken. Van een eerste idee en dan al die stappen naar het eindresultaat. Dat is normaal een proces dat je niet ziet, tenzij het van jezelf is."* Deelnemer Lilian (82) vult aan: *"Dat is misschien wel het belangrijkste wat het met ons heeft gedaan. Ik weet zeker dat het iets met onze hersenen heeft gedaan, om te zien hoe zo iemand werkt. Je beleeft elke stap mee. Zo moet je het eigenlijk zelf ook doen als je kunst maakt. Je begint te denken: hoe ga ik dat oplossen? Terwijl je bezig bent, komen er steeds meer ideeën."*

Museumnacht Venlo

Op vrijdag 9 mei vond de allereerste editie van Museumnacht Venlo plaats, een initiatief van museum van Bommel van Dam en het Limburgs Museum. Beide musea openden hun deuren tot in de late uurtjes, waarmee bezoekers de gelegenheid kregen de musea op een geheel andere manier dan gebruikelijk te beleven.

Museumnachten worden in heel Nederland georganiseerd en trekken vaak een jong publiek. Cruciaal was dat op beide locaties recent geopende tentoonstellingen te zien waren, waardoor bezoekers een rijk en actueel programma voorgeschoteld kregen. De tentoonstelling *It's Not A Joke* leende zich bij uitstek voor een museumnacht in museum van Bommel van Dam.

Voor beide musea was het van essentieel belang dat de museumnacht breed gedragen werd door de lokale creatieve gemeenschap. Daarom werd een uniek programma samengesteld in nauwe samenwerking met regionale collectieven en creatieve broedplaatsen, waaronder FLUJAS Collectief, Co. de Cultuurontwikkelaar, CITY Venlo, House of Confetti, Grenswerk en We Are Today.

De eerste Museumnacht Venlo trok in totaal 450 bezoekers, waarvan het grootste deel jongeren. Dit bezoekersaantal bevestigde de aantrekkingskracht van het concept en de samenwerking met de collectieven en broedplaatsen vormde een waardevol startpunt voor een structurele samenwerking bij volgende edities.

Door de combinatie van hedendaagse kunst, een toegankelijk nachtoprogramma en stevige lokale partnerschappen wist het museum een doelgroep te bereiken die normaliter minder snel de weg naar het museum vindt. Museumnacht Venlo droeg ook bij aan de bredere doelstelling van de tentoonstelling *It's Not A Joke*: het aantrekken van jonge bezoekers en het versterken van de band tussen het museum en de lokale gemeenschap.

MYSTERIOUS UNIVERSE – EUGÈNE BRANDS / GABRIEL LESTER

6 september 2025 t/m 4 januari 2026

Van 6 september 2025 tot en met 4 januari 2026 presenteerde museum van Bommel van Dam de tentoonstelling *Mysterious Universe – Eugène Brands / Gabriel Lester*. Eugène Brands (1913–2002) was een van Nederlands meest gewaardeerde CoBrA-kunstenaars. Hij stond bekend om zijn diepe fascinatie voor de kosmos, een thema dat als een rode draad door zijn werk loopt. Het museum, dat beschikt over een omvangrijke Brands-collectie, toonde voor het eerst een overzicht van zijn kosmische schilderijen, tekeningen, assemblages en collages.

De hedendaagse kunstenaar en uitvinder Gabriel Lester (1972) deelt Brands' nieuwsgierigheid naar het onzichtbare en onbekende. Voor de tentoonstelling ontwierp hij een speciale scenografie, waardoor het werk van Brands op een nieuwe en meeslepende manier beleefd kon worden. Door in plaats van het kunsthistorische of wetenschappelijke narratief het sensitieve voorop te stellen, stelde Lester een radicaal nieuwe benadering voor van het ervaren van twintigste-eeuwse schilderkunst.

Mysterious Universe bracht twee generaties kunstenaars samen die het mysterie van het heelal onderzochten en zo lieten zien hoe actueel de spirituele zoektocht naar betekenis en antwoorden op grote vraagstukken is – zowel in het verleden als in het heden. De tentoonstelling benadrukte de verbinding tussen oude en hedendaagse perspectieven op spiritualiteit, filosofie en de menselijke zoektocht naar het hogere.

Reacties van deelnemers aan het publieksprogramma

“Ik ontdekte dat ik kunstwerken anders waarneem.”

“Letterlijk meer ademruimte en kijken met gevoel, zonder oordeel.”

“Het mini-consult gaf me meer inzicht in mezelf: mijn doen en laten komt ergens vandaan.”

“Ik heb nieuwe kennis opgedaan en zie nu meer mogelijkheden om mijn fototoestel te gebruiken.”

“Het gaf me een nieuw perspectief op de ruimte én op het leven hier op aarde.”

“Het was waardevol om ervaringen te delen en te zien wat anderen maakten.”

Publieksprogramma

In *Mysterious Universe – Eugène Brands / Gabriel Lester* stond de fascinatie voor het onbekende en onze plaats binnen een groter geheel centraal. Deze nieuwsgierigheid en openheid vormden ook het uitgangspunt voor het

publieksprogramma. Niet uitleg, maar ervaring stond voorop: kunst als middel tot reflectie, zingeving en welzijn, geïnspireerd door Brands' liefde voor niet-westerse culturen, spiritualiteit en de kosmos.

Activiteiten

- Workshops Lightpainting (3x)

Onder begeleiding van kunstenaar en museumdocent Jasmijn Duterloo ontdekten deelnemers de techniek van lightpainting, geïnspireerd op de lichttekeningen van Eugène Brands.

- Ademworkshop 'Ademruimte' (6x)

Ademcoach Gerrie Laudy begeleidde deelnemers in bewust ademwerk, met aandacht voor waarnemen zonder filter en het ervaren van rust, energie en verbinding.

- Lezing & astrologisch consult (9x)

Astroloog Loes van der Beele verzorgde een inleiding in astrologie, gevolgd door korte persoonlijke consulten. De activiteiten werden gespreid over de looptijd van de tentoonstelling, met een zwaartepunt tijdens de Museumweek en in vakanties.

Lezingenreeks

In het kader van het programma vonden lezingen plaats door:

- Eliane Odding, over het werk van Eugène Brands;
- Gideon Koekoek, met een wetenschappelijk perspectief op ruimte en tijd;
- Marjolijn van Heemstra, met een filosofisch perspectief op de kosmos.

FANTASTISCHE WEZENS

4 oktober 2025 t/m 22 maart 2026

Van zeemeerminnen en reuzen tot sfinxen en cyclopen – fantastische wezens spreken al sinds mensenheugenis tot de verbeelding. Ze bevolken oude mythen, religieuze verhalen en volksvertellingen uit alle hoeken van de wereld en zijn diepgeworteld in het menselijke verlangen om het onbekende te begrijpen. Hoewel technologie en wetenschap tegenwoordig veel mysteries hebben ontrafeld, blijft de behoefte aan magische verhalen onverminderd groot. Nog altijd bieden fabelachtige wezens een middel om het ongrijpbare te verbeelden – én om actuele thema's bespreekbaar te maken.

In de groepstentoonstelling *Fantastische Wezens* lieten hedendaagse kunstenaars zich inspireren door eeuwenoude verhalen en mythische figuren. Toonaangevende en aanstormende kunstenaars van verschillende generaties onderzochten kwesties als identiteit, politiek en maatschappelijke verhoudingen. In schilderijen, tekeningen, textiel, keramiek, video of installaties wekten ze hun wezens tot leven. Soms dreigend of verontrustend, soms juist troostrijk en beschermend.

Het werk van de Limburgse kunstenaar Marianne van der Heijden (1922-1998) vormde de aanleiding voor de tentoonstelling, met werken afkomstig uit de eigen collectie van museum van Bommel van Dam. In de periode waarin van der Heijden steeds meer afstand nam van de katholieke kerk, doken er in haar kunst wonderlijke wezens op. Deels op basis van haar fantasie, deels geïnspireerd door religieuze en mythische verhalen, verbeeldde zij haar zoektocht naar artistieke vrijheid. Hoewel deze tekeningen en etsen ruim veertig jaar geleden ontstonden, sluiten ze in thematiek en beeldtaal verrassend goed aan bij de kunst van nu.

De kunstwerken in deze tentoonstelling lieten zien dat mythen niet alleen verhalen uit een ver verleden zijn, maar levende tradities die steeds nieuwe betekenissen krijgen. Deelnemende kunstenaars waren Jamel Armand (NL, 1978), afra eisma (NL, 1993), Alejandro Galván (MX, 1990), Marianne van der Heijden (NL, 1922-1998), Camille Henrot (FR, 1978), Susanna Inglada (ES, 1983), Hella Jongerius (NL, 1963), Wouter Osterholt (NL, 1979), Tanja Ritterbex (NL, 1985), RojoNegro (María Sosa, MX, 1985 en Noé Martínez, MX, 1986), Buhlebezwe Siwani (ZA, 1987), María Sosa (MX, 1985), Nina van de Ven (NL, 1988), Theresa Weber (DE, 1996) en Müge Yilmaz (TR, 1985).

Maakplek voor bezoekers: Fantastische Knuffels

In het entreegebied van de tentoonstelling werd een doorlopende maakplek ingericht waar bezoekers een kledingstuk meebrachten dat verbonden was aan een persoonlijke herinnering. Hier maakten zij een eigen 'fantastisch wezen' in de vorm van een knuffel.

De activiteit was gericht op het actief betrekken van kinderen, jongeren, families en ouderen bij de thematiek, het verlengen van de bezoekduur en het bieden van een participatieve ervaring. Daarnaast vond de activiteit plaats in workshopvorm voor diverse doelgroepen, waaronder basisscholen, een groep jongeren en een groep vanuit Refugee team.

Voorleesmiddag

In samenwerking met Bibliotheek Venlo organiseerde het museum een laagdrempelige familieactiviteit rondom de tentoonstelling *Fantastische Wezens*. Tijdens deze middag werd op zaal voorgelezen uit *Het grote boek van Wereldmythologie* van Stella Caldwell. Aansluitend maakten de kinderen in zolderatelier De Bovenkamer een eigen mini-stripboekje met beelden uit de collectie. Aan de volgeboekte activiteit namen 18 kinderen deel, begeleid door ouders en verzorgers.

Onderwijsprogramma

In workshops onder begeleiding van kunstenaar Nina van de Ven maakten leerlingen kennis met haar werk in de tentoonstelling *Fantastische Wezens*. Nina vertelde over haar werkwijze en toonde haar plakboeken: persoonlijke verzamelingen vol beelden en ideeën, variërend van Egyptische hiërogliefen tot hedendaagse beeldcultuur. Vanuit de tentoonstelling begeleidde Nina de leerlingen naar zolderatelier De Bovenkamer. In groepjes tekenden de leerlingen daar hun eigen fantasiewezens met de kunsttechniek *cadavre exquis*. Door om de beurt een deel te tekenen zonder het geheel te kennen, ontstonden verrassende figuren die tot leven kwamen in gezamenlijk bedachte verhalen.

EDUCATIE EN PARTICIPATIE

EDUCATIE EN PARTICIPATIE

Met de opening van zolderatelier De Bovenkamer kreeg een langdurig voorbereid plan in 2025 definitief vorm. De zolderruimte werd opnieuw ingericht als een gratis toegankelijke, permanente ruimte om samen te kunnen leren, maken en reflecteren. Sinds de opening in 2025 vormt De Bovenkamer het inhoudelijke vertrekpunt voor de educatie- en participatieprogramma's van museum van Bommel van Dam. Vanuit deze nieuwe basis realiseerde het museum in 2025 een breed palet aan projecten en activiteiten, in samenwerking met kunstenaars, scholen, maatschappelijke partners en deelnemers uit de regio. Dit onderstreept de rol van museum van Bommel van Dam als omgeving waarin kunst bijdraagt aan persoonlijke ontwikkeling, welzijn en verbinding.

Aantallen

Zoveel bezoekers deden in 2025 mee aan onze educatie- en participatieprogramma's:

- **1157** kinderen bezochten het museum in hun vrije tijd.²
- **5** prikkelarme bezoeken.
- Ruim **600** bezoekers kregen een rondleiding. In totaal verzorgde het museum **48** rondleidingen, waarvan **11** instaprondleidingen.
- **77** activiteiten voor **4591** mensen.³
- **1917** leerlingen deden mee aan een educatief programma.

De Bovenkamer: een nieuwe, permanente plek voor educatie en participatie

Zolderatelier De Bovenkamer werd in 2025 de nieuwe landingsplek voor educatie- en participatieprogramma's: een herkenbare basis van waaruit het museum met uiteenlopende doelgroepen werkt. Centraal in De Bovenkamer staat het werken met de collectie. Bezoekers stellen een eigen mini-verzameling samen uit 700 afbeeldingen van kunstwerken en maken daarvan een persoonlijk boekje. Deze handeling nodigt uit tot zelfreflectie: waarom kies ik dit beeld? Wat zegt dat over mij en hoe verhoud ik mij tot wat ik zie? De collectie fungeert daarmee als spiegel én startpunt voor gesprek, inspiratie en creatie.

De Bovenkamer is enerzijds ontworpen zodat bezoekers er zelfstandig gebruiken van kunnen maken tijdens reguliere openingstijden. Anderzijds is de zolderruimte

flexibel inzetbaar voor onderwijsprogramma's, workshops en participatietrajecten. Modulaire meubels en een open opzet maken het mogelijk om snel te schakelen tussen verschillende werkvormen en doelgroepen. Het concept en ontwerp van De Bovenkamer zijn ontwikkeld door MAF.studio onder leiding van Martin Sämmer en Cindy Moorman. Studio Harris Blondman ontwierp de grafische vormgeving en routing, die vervolgens in productie ging bij Weemen. Planemos verzorgde de productie van het meubilair. Studio Shosho maakte de kunstenaarsvideo's en programmeerde het systeem in het maakstation.

Drie hedendaagse kunstenaars – Yasser Ballemans, Sigrid Calon en Pavèl van Houten – creëerden nieuwe kunstwerken voor De Bovenkamer. Daarmee wordt in de zolderruimte niet alleen de collectie gepresenteerd, maar ook het denken en werken van kunstenaars zichtbaar gemaakt. Bezoekers krijgen zo inzicht in artistieke processen.

Kidspanel als richtinggevend instrument voor de inrichting

Kinderen en jongeren speelden een sleutelrol in de totstandkoming van De Bovenkamer. Via een meerjarig traject met een kidspanel, begeleid door Pluck Experience, werd input opgehaald die inhoudelijk richtinggevend was voor de ruimte, de werkvormen en de presentatie. De perspectieven van het kidspanel leidden onder meer tot het toevoegen van video's waarin kunstenaars inzicht geven in hun werkwijze, van het ontwerp van het maakstation tot de inrichting van de zolderruimte.

² Dit betreft het aan de kassa geregistreerde aantal. Voor een bezoek aan De Bovenkamer is geen entreeticket nodig.

³ Exclusief businessclub- en sponsoraftonden.

Voor de deelnemers van het kidspanel betekende meedoen meer dan alleen maar meedenken. Zo beschrijft Jeremy (19): *“Door museum van Bommel van Dam ben ik de creatieve kant van mezelf meer gaan ontdekken. Er is echt een vonkje in mij aangegaan.”* Hij benoemt hoe het werken met beelden uit de collectie en de sfeer van het museum hem anders naar kunst en naar zichzelf liet kijken. Deze ervaring werkte voor hem ook door buiten het museum, want zijn deelname droeg bij aan een hernieuwde interesse in creatief schrijven en aan zijn rol als begeleider bij de scouting.

Ook Puk (12) beschrijft hoe zijn kijk op kunst veranderde door deelname aan het kidspanel: *“Je leerde er van alles over kunst, over kunstenaars en over het museum. Soms maken kunstenaars per ongeluk iets, maar kunst is altijd meer dan een tekening of een beeld. Er zit een verhaal of emotie achter en iedere kunstenaar heeft zijn eigen kenmerk.”* Daarnaast benadrukt Puk het belang van serieus genomen worden: *“We mochten al onze ideeën opperen en er werd naar geluisterd. Vervolgens mochten we onze ideeën ook testen.”* Die ervaring maakte De Bovenkamer voor Puk een vertrouwde plek: *“Ik weet waar alles is, hoe het werkt en wat je er kunt doen.”*

Sinds de opening blijkt De Bovenkamer bezoekers van alle leeftijden aan te spreken. Onderzoek door stagiair Gioia Achten, ondersteund door onderzoeker Anna Elffers, toont aan dat mensen er opvallend lang blijven, de ruimte als toegankelijk en inspirerend ervaren en zich uitgenodigd voelen om actief met kunst aan de slag te gaan. Observaties laten zien dat de ruimte ontmoeting stimuleert, zowel tussen bekenden als tussen mensen die elkaar nog niet kennen. De Bovenkamer vormt wat museum van Bommel van Dam betreft een stevig fundament voor verdere groei en verdieping van educatie- en participatieprogramma's in de komende jaren.

Activiteiten in De Bovenkamer uitgelicht

Een greep uit de activiteiten die in 2025 plaatsvonden in De Bovenkamer:

Zomerprogramma Toekomstdromers

Van 6 juli t/m 13 augustus 2025 organiseerde het museum een familieprogramma in De Bovenkamer. Kinderen vanaf 7 jaar en hun (groot)ouders, verzorgers, familieleden of burens werden uitgenodigd om samen een beeld van de toekomst te maken: knutselen, tekenen en bouwen geïnspireerd op de collectie. Dit gebeurde onder leiding van museumdocenten. De workshops waren gratis toegankelijk en vonden verspreid plaats over acht momenten, zowel op weekdays als in het weekend.

Grootouders voor het klimaat

Op 7 september 2025 vond in De Bovenkamer een familieworkshop plaats in samenwerking met de Venlose Grootouders voor het Klimaat en verhalenverteller Alma Smit. Vanuit kunstwerken en verhalen fantaseerden kinderen en hun families over een gezonde en rechtvaardige toekomst.

Open Monumentendag

Op 13 september 2025, tijdens Open Monumentendag, ontving museum van Bommel van Dam bezoekers met een rondleiding door het museumgebouw – een rijksmonument – en een speciaal kinderprogramma in De Bovenkamer, waar kinderen in de rol van jonge architecten het gebouw onderzochten.

Verrekijker (onderdeel van reeks Future Perspectives)

Samen met docenten van het Blariacumcollege (richting Media, Vormgeving & ICT) en kunstenaar Benjamin Pompe (NL, 1997) ontwikkelden leerlingen een augmented reality-project rond hun toekomstdromen. In een lessenreeks werkten zij ideeën uit via schetsen, klei en digitale ontwerpen, waarin natuur vaak centraal stond. Hun ontwerpen – van zuurstofproducerende bomen tot fantasiewezens – werden samengebracht in een digitale sculptuur met de titel *Verrekijker*, gepresenteerd als een boomhut waarin alle creaties samenleven. Het project stimuleerde jongeren om via kunst en technologie hun visie op een duurzame toekomst te verbeelden. Het kunstwerk was in 2025 te bekijken in De Bovenkamer.

Kunst en Welzijn

In 2025 verkende museum van Bommel van Dam in het bijzonder de relatie tussen kunst en welzijn. Vanuit de overtuiging dat het museum een geschikte omgeving vormt voor persoonlijke ontwikkeling en het werken aan mentale veerkracht, werden programma's ontworpen waarin kunst dient als bron voor nieuwe inzichten. Deze verkenning sluit aan bij een bredere maatschappelijke behoefte aan

preventieve en laagdrempelige vormen van ondersteuning op het gebied van mentale gezondheid, zoals ook opgenomen in de *Cultuurvisie Gemeente Venlo 2020-2028* (Gezond en Actief Venlo / Positieve gezondheid en participatie). In 2025 werden enkele pilots uitgevoerd. In 2026 worden de verkenningen van 2025 verder ontwikkeld en breder uitgerold.

Licht aan in je Bovenkamer

Het museum ontwikkelde in het kader van kunst en welzijn in 2025 iets unieks: een persoonlijk leertraject in groepsverband. Laagdrempelig en toegankelijk, met kunst als vertrekpunt. *Licht aan in je Bovenkamer* was een reeks van drie bijeenkomsten waarin deelnemers door middel van kunst, tekenen, schrijven, meditatie en visualisaties werkten aan persoonlijke ontwikkeling en zelfinzicht. Het programma richtte zich op jongvolwassenen en vertrok vanuit het idee dat beelden spreken tot gevoel en intuïtie. In september en oktober 2025 vond een pilot plaats met een klein groepje jongeren vanuit AssisT Jeugdwerk, ontwikkeld en uitgevoerd in samenwerking met coach Paul Hermans.

Voor deelnemers boden deze sessies ruimte om te vertragen en stil te staan bij wat er speelt in hun leven. Deelnemer Debbie (19) beschrijft: *“Het was fijn om er eerst even rustig in te komen voordat je een opdracht kreeg.”* Die vertraging droeg bij aan bewustwording: *“Het maakte me bewuster van wat ik voelde op dat moment.”* Ook het samenwerken bleek van grote waarde: *“Als je met een groep iets actiefs kunt doen in het museum, dan is dat voor jongeren echt belangrijk. Het samen doen is gewoon het leukste,”* vertelt ze. Het programma nodigde uit tot reflectie vindt Femke (21): *“Het kan helpen om na te denken over dingen waar je normaal niet bij stilstaat.”* De open en veilige setting speelde daarbij een belangrijke rol: *“Je wordt niet beoordeeld en je hoeft*

je niet te schamen. Het is heel open,” geeft Femke aan. Ook de sfeer van het museum droeg hieraan bij: *“Het museum voelt rustig. Heel licht eigenlijk. Rust dat vind ik fantastisch.”*

Tegelijkertijd brachten de pilots aandachtspunten aan het licht. Voor sommige deelnemers sloot het tempo van het programma minder goed aan bij hun spanningsboog. Ook kon de inhoud confronterend zijn, zeker voor kwetsbare jongeren. Femke benoemt dit openlijk: *“Het was soms best veel nadenken, dat was ook wel frustrerend.”* Ook Debbie gaf aan dat de reflectieve opdrachten uitdagend konden zijn: *“Ik vond het heel lastig om een vraag te bedenken zonder meteen een antwoord te zoeken.”*

In 2026 wordt *Licht aan in je Bovenkamer* ook getest met andere groepen (jong)volwassenen. De inzichten uit deze pilots en evaluaties vormen de basis voor optimalisatie van het programma.

Workshop Krachtbeelden

Krachtbeelden was een compactere variant op *Licht aan in je Bovenkamer*, ontwikkeld voor Stichting Buurten met Talent. Tijdens deze workshop kozen deelnemers beelden uit De Bovenkamer die aansloten bij persoonlijke vragen, zoals: welk beeld voelt als jou vandaag? Kunst fungeerde hierbij als middel voor zelfreflectie, gesprek en het delen van perspectieven. In 2026 neemt Stichting Buurten met Talent deze workshop op in haar opleidingsprogramma.

ONDERWIJS

In 2025 ontving museum van Bommel van Dam een breed en divers onderwijsveld. Leerlingen uit het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, mbo en speciaal (voortgezet) onderwijs namen deel aan museumlessen, workshops en maatwerkprogramma's, zowel in het museum als op school. In totaal bereikten deze onderwijsactiviteiten 1.917 leerlingen.

Ook scholen buiten de gemeente Venlo wisten het museum te vinden. Zo volgden eindexamenleerlingen van het Merlet College uit Cuijk een examentraining in het museum. Vrije School Broekhin uit Roermond bracht een bezoek en de NT2-groepen van het Jan van Brabant College uit Helmond namen deel aan een programma op maat. Ook verwelkomde het museum meerdere groepen leerlingen uit Duitsland, waaronder leerlingen van de Schule an der Dorenburg uit Grefrath en de Waldorfschule uit Krefeld.

Het bestaande onderwijsaanbod van het museum werd in 2025 uitgebreid met burgerschapslessen, ontwikkeld voor

en in samenwerking met een kleine groep mbo-studenten uit de zorg- en welzijnssector. Een bredere samenwerking met Gilde Opleidingen werd verkend, maar bleek in 2025 organisatorisch niet haalbaar.

Om de nieuwe museumlessen in De Bovenkamer onder de aandacht te brengen, organiseerde het museum de speurtocht *Unlock de Bovenkamer* op basisscholen. Aan deze speurtocht namen vijf basisscholen deel, waaronder een school die het museum nog niet eerder had bezocht.

Museum van Bommel van Dam x BS Natuurlijk

Het museum hecht grote waarde aan structurele samenwerkingen met scholen. Eén van de meest sprekende voorbeelden is de samenwerking met BS Natuurlijk. In onderstaand interview deelt Jowanka Schreurs, cultuurcoördinator van deze school, haar ervaringen.

Wat is voor jou de reden om als cultuurcoördinator structureel samen te werken met museum van Bommel van Dam?

“Mijn ouders gingen vroeger niet met mij naar een museum. Pas later, toen ik zelf kinderen had, ontdekte ik hoe waardevol een museumbezoek is. Ik wil dat ieder kind die ervaring krijgt. De populatie op de school waar ik nu werk, lijkt op die waarin ik zelf ben opgegroeid. Juist daarom vind ik het belangrijk dat alle kinderen een keer in het museum komen, maar ook in het theater of de bibliotheek. Dat moet vanzelfsprekend worden.”

Welke vaardigheden ontwikkelen leerlingen volgens jou dankzij de programma's?

“Zelfstandigheid en probleemoplossend vermogen. Kinderen hebben tegenwoordig veel nabijheid nodig. Ze lezen opdrachten vaak niet goed en blijven dan vragen. In het museum kan dat niet. Je kunt iets vragen, maar daarna moet je zelf aan de slag. Ze worden echt aangesproken op hun eigen vermogen om iets op te lossen.”

Wat zie je bij leerlingen gebeuren door de samenwerking met het museum?

“Veel intrinsieke motivatie. Dat zie je tegenwoordig niet altijd vanzelf bij kinderen. Maar in het museum merk je dat ze veel uit zichzelf kunnen, als je ze maar laat. Het moet wel interessant genoeg zijn. Door social media zijn kinderen moeilijker te prikkelen, dus het moet echt boeiend zijn. De combinatie van samen door het museum lopen, naar kunst kijken en erover praten, en daarna zelf iets maken in een workshop, werkt heel goed. Het blijft hangen.”

Welke waarde heeft deze samenwerking voor de school als geheel?

“De continuïteit. Kinderen die nu in groep vier zitten, zijn tegen de tijd dat ze van school gaan al vijf keer in het museum geweest. Ze weten waar ze zijn en durven veel meer te praten over kunst.”

Wat is nodig om zo'n structurele samenwerking te laten slagen?

“Een betrokken cultuurcoördinator en draagvlak binnen het team. Dat kost tijd. Er is ook weerstand geweest, bijvoorbeeld tegen het reizen met het openbaar vervoer. Maar nu pakt iedereen gewoon de stadsbus en vinden de kinderen dat alleen maar leuk. Wat ook enorm heeft geholpen was een presentatie door het museum tijdens ons teamoverleg.

Daardoor kregen alle docenten een goed beeld van wat het museum kan betekenen. Leerkrachten zijn altijd enthousiast als ze na het museumbezoek terugkomen, ook omdat leerlingen telkens weer iets nieuws doen en leren.”

Wat doen we volgens jou goed samen?

“We maken aan het begin van het schooljaar heldere afspraken en stemmen goed af op de groepen. Ik vind het bijvoorbeeld belangrijk dat er ook aandacht is voor schrijven, omdat dat steeds meer onder druk staat: verhalen bedenken en fantasie op papier zetten. Daar houdt het museum rekening mee.”

Wat zou je zeggen tegen scholen die nog niet met het museum samenwerken?

“Probeer het gewoon een keer. Stap in de stadsbus en ga. Ik vind het echt jammer dat niet alle scholen dit doen.”

Door de Loep

In samenwerking met kunst- en cultuurplatform Zeen uit de gemeente Horst aan de Maas, Odapark Venray, Cultuur in Beesel en regionaal kunstcollectief FLUJAS, organiseerde het museum de derde editie van lezingenreeks *Door de Loep*. Het overkoepelende thema was ruimte, geïnspireerd door het tentoonstellingsprogramma van museum van Bommel van Dam. De reeks bood ruimte voor verdieping en uitwisseling, waarbij kunstenaars en denkers vanuit verschillende perspectieven reflecteerden op het thema. De lezingen vonden plaats op meerdere locaties en werden verzorgd door Marjan Teeuwen (28 september, Limburgs Museum in samenwerking met FLUJAS), Marjolijn van Heemstra (5 oktober, museum van Bommel van Dam), Tim Prins (6 november, Odapark Venray) en Jan Dirk van der Burg (2 december, Atelier de Stal in Sevenum, in samenwerking met Zeen).

COLLECTIE

COLLECTIE

In 1969 schonk het echtpaar Maarten en Reina van Bommel-van Dam hun kunstverzameling van circa 2.000 objecten aan de gemeente Venlo. In 1971, nog geen twee jaar later, opent museum van Bommel van Dam zijn deuren voor het publiek. De afgelopen decennia is de collectie van het museum uitgegroeid tot een verzameling van ruim 14.000 objecten. Anno 2025 betreft de collectie een brede afspiegeling van de (Nederlandse) naoorlogse kunst tot hedendaagse kunst, met accenten op abstract-expressionisme en materiekunst, CoBrA en aan CoBrA-gerelateerde kunstenaars, de Nul-beweging en de Nieuwe Figuratie. Daarnaast beheert het museum een belangwekkende collectie (inter)nationale hedendaagse kunst.

De oorspronkelijke verzameling en nalatenschap van de stichters en naamgevers van museum van Bommel van Dam, valt ook onder het beheer van het museum. Sterker nog, met hen is het allemaal begonnen. Tot 2025 was een deel van de oorspronkelijke collectie nog in eigendom van Stichting Van Bommel Van Dam, ook wel de ‘familiestichting’ genoemd, met een zelfstandig bestuur. In 2025 is Stichting Van Bommel Van Dam ontbonden en zijn de bij de stichting in eigendom zijnde kunstwerken geschonken aan de gemeente Venlo. Deze circa 900 objecten zijn samengevoegd met de oorspronkelijke verzameling (de zogeheten Oercollectie), onder de noemer Collectie Maarten en Reina van Bommel van Dam.

In 2025 werd de museumcollectie verrijkt met een zestal belangrijke schenkingen, één langdurige inkomende bruikleen en een aantal aankopen. Deze aanwinsten dragen bij aan de versterking van de huidige collectie. Ook is een aantal werken uit de collectie tijdelijk in bruikleen gegeven aan andere musea en is een aantal werken gerestaureerd.

Daarnaast werd in 2025, met genereuze steun van Stichting Van Bommel Van Dam en de stichting Dioraphte, na lange tijd weer een permanente collectiepresentatie geopend. In wisselende presentaties ontsluit het museum hier de eigenzinnige en veelzijdige museale verzameling. Door hedendaagse accenten te leggen, verborgen verhalen naar boven te halen en kunstwerken in een verrassende dialoog samen te brengen, ontdekt de bezoeker de contrasten en dwarsverbanden die de collectie eigen zijn.

Schenkingen

De collectie is in 2025 verrijkt met zes schenkingen van in totaal 26 werken: 22 schilderijen, twee assemblages, één vijfdelige ets en een door Giselle Kuster beschilderd kamerscherm.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van alle schenkingen aan het museum in 2025.

Dorothy Lanonne, *Strings*, 1963-1964, schenking Aafke van Roon

Tanja Ritterbex, *Mom wishes she was a mermaid too* (2025) (p.28) en *Les Femmes* (2024), aankopen VBVD in 2025

Aankopen

In 2025 zijn er in totaal vijf kunstwerken aangekocht: twee schilderijen van Giselle Kuster, één wandkleed van Marijke Stultiens en twee schilderijen van Tanja Ritterbex.

In bijlage 2 is een overzicht te lezen van alle aankopen door het museum in 2025.

Langdurige inkomende bruikleen

In 2025 heeft het museum één langdurige inkomende bruikleen ontvangen van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed. Het betreft een overeenkomst die in 2025 is aangegaan. Na restauratie was het werk gereed om op transport te gaan naar Venlo. Het gaat om twaalf werken van Aat Veldhoen: tien schilderijen, één wandobject en één sculptuur.

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van deze inkomende langdurige bruikleen.

Uitgaande bruikleen

In 2025 zijn er elf werken op bruikleen gegaan naar Museum Henriette Polak in Zutphen voor de tentoonstelling over Dirk van Gulik.

In bijlage 4 is een overzicht van deze bruikleen uit 2025 terug te vinden.

Inkomende bruiklenen

In 2025 zijn er voor vier tentoonstellingen objecten tijdelijk in bruikleen genomen: 56 objecten voor de tentoonstelling *Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster*, vier objecten voor de tentoonstelling *It's Not A Joke*, 49 objecten voor de tentoonstelling *Mysterious Universe – Eugène Brands / Gabriel Lester* en 29 objecten voor de tentoonstelling *Fantastische Wezens*.

In bijlage 5 is een overzicht van de kortdurende inkomende bruiklenen van 2025 terug te vinden.

Restauraties

In 2025 zijn er zestien kunstwerken gerestaureerd: zeven werken van Giselle Kuster voor de tentoonstelling *Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster*, de sculptuur *Gebakken dierplastiek* van Lotti van der Gaag, het schilderij *Corner Pocket* van Sam Middleton en negen geschonken werken van Jan Sierhuis.

In bijlage 6 is een overzicht van de restauraties in 2025 terug te vinden.

Onderzoek

In november 2025 is onderzoeker Daantje van de Linde gestart met herkomstonderzoek naar zeven etnografische objecten uit de collectie. Deze zeven objecten zijn toegeschreven aan de Senufo (West-Afrika). Naast de herkomst is het ook van grote waarde om inzicht te krijgen in de handel en verzamelgeschiedenis van deze objecten. Hoe reageerden de Senufo destijds op de handel en hoe kijken zij er nu tegenaan? Het onderzoek is mogelijk gemaakt met steun van het Consortium Koloniale Collecties.

In bijlage 7 is een overzicht van deze zeven objecten te bekijken.

BIJLAGE 1

Overzicht van schenkingen in 2025

Schenking erven Jan Sierhuis

- Sierhuis, Jan, *Figuur met rode vis*, 1959, olieverf op doek, 116,0 h x 89,0 b (cm), 12220
- Sierhuis, Jan, *Verkeersongeluk*, 1960, olieverf op doek, 122,0 h x 131,5 b (cm), 12221
- Sierhuis, Jan, *Zelfportret*, 1965, olieverf op doek, 65,0 h x 50,0 b (cm), 12222
- Sierhuis, Jan, *Flagelant*, 1967, olieverf op doek, 130,0 h x 109,5 b (cm), 12223
- Sierhuis, Jan, *Zonder titel*, 1968, olieverf op doek, 130,0 h x 150,0 b (cm), 12223
- Sierhuis, Jan, *Het Afscheid*, 1975, olieverf op doek, 80,0 h x 60,0 b (cm), 12225
- Sierhuis, Jan, *Hollands landschap*, 1982, olieverf op doek, 140,0 h x 119,5 b (cm), 12226
- Sierhuis, Jan, *De Dans I / Tango*, 1992, olieverf op doek, 220,0 h x 80,0 b (cm), 12227
- Sierhuis, Jan, *De Dans II*, 1991, olieverf op doek, 220,0 h x 80,0 b (cm), 12228

Schenking Peter Don en Mariel Don – de Wild

- Deurzen, Sander van, *Old Favorites*, 2008, acrylverf op doek, 150,0 h x 130,0 b (cm), 12182

Schenking W.L. Baars

- Heyboer, Anton, *Zonder titel*, 1967, vijfdelige ets, 103,0 h x 67,0 b (cm), 12230
- Verkerk, Emo, *Per Olov Enquist*, 2011, olieverf op doek, 90,0 h x 70,0 b (cm), 12231
- Verkerk, Emo, *Danilo Kiš*, 2004, olieverf op doek en rotan en koperdraad op paneel, 72,5 h x 60,0 b x 16,0 d (cm), 12232
- Betz, Morgan, *Zonder titel*, 2021, acrylverf op doek, 182,5 h x 148,0 b (cm), 12233
- Lucassen, Reinier, *Image: This is une pipe (naar Magritte)*, 1993, olieverf gemengd met marmarstof op doek, 100,0 h x 80,0 b (cm), 12234
- Birza, Rob, *Zonder titel (Mercedes)*, 1989, ei tempera op doek, 170,0 h x 125,0 b (cm), 12235
- Birza, Rob, *Power Flower Portraits*, 1996, ei tempera op doek, 140,0 h x 100,0 b (cm), 12236
- Koningsbruggen, Rob van, *Zonder titel*, 1972, olieverf op doek, 166,0 h x 133,0 b (cm), 12237
- Brands, Eugène, *De Donkere Grens*, 1966, olieverf en diverse materialen op masoniet, 80,0 h x 51,5 b (cm), 12238
- Elburg, Jan, *Zonder titel (materieschilderij)*, 1962, olieverf en diverse plastic voorwerpen en hout op paneel, 65,0 h x 85,0 b (cm), 12239
- Postma, Hannes, *Herinnering aan 1943*, 1992, olieverf op doek, 120,0 h x 120,0 b (cm), 12240

Schenking Fam. C. van Roon

- Iannone, Dorothy, *Strings*, 1963-1964, olieverf op doek, 175,0 h x 158,0 b (cm), 12229

Schenking Toon Teeken

- Teeken, Toon, *Fruitschaal*, 2019, olieverf op doek, 70,0 h x 70,0 b (cm), 12252
- Teeken, Toon, *Twee rozen*, 2016, olieverf op doek, 180,0 h x 120,0 b (cm), 12253
- Teeken, Toon, *Fruitschaal*, 2019, gouache op papier, 50,0 h x 55,0 b (cm) 6x, 12254

Schenking Ingrid Blomberg

- Kuster, Giselle, *Kamerscherm*, ca. 1953, olieverf op hout, 170,0 h x 43,0 b (cm), 12255

Jan Sierhuis, *Het Afscheid*, 1975, olieverf op doek, schenking erven Jan Sierhuis

Toon Teeken, *Twee rozen*, 2016, olieverf op doek, schenking Toon Teeken

BIJLAGE 2

Overzicht van aankopen in 2025

Stichting Cohesie

- Kuster, Giselle, *Vissersvrouw (Ibiza)*, 1955-1958, olieverf op doek, 84,0 h x 44,0 b (cm), 12189
- Kuster, Giselle, *Portret van een jongen*, ongedateerd, 50,0 h x 44,0 b (cm), 12256

Bestwelhip vintage design webshop

- Stultiens, Marijke, *Wandkleed*, ongedateerd, wol, 225,0 h x 93,0 b (cm), 12251

Althuis Hofland Fine Arts

- Ritterbex, Tanja, *Les Femmes*, 2024, acrylverf op doek, 105,0 h x 145,0 b (cm), 12257
- Ritterbex, Tanja, *Mom she wishes was a mermaid too*, 2025, acrylverf op doek, 100,0 h x 75,0 b (cm), 12258

Marijke Stultiens, *Wandkleed*, ongedateerd, aankoop VBVD in 2025

BIJLAGE 3

Overzicht van langdurige inkomende bruiklenen in 2025

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Amersfoort

- Veldhoen, Aat, *Zelfportret (politiefoto met feestneus en feesthoedje)*, ongedateerd, acrylverf en zeefdruk op doek, 140,0 h x 100,0 b (cm), AB29434
- Veldhoen, Aat, *Stillevan met bloemen en masker*, ongedateerd, olieverf op doek, 50,0 h x 60,0 b (cm), AB29435
- Veldhoen, Aat, *Zelfportret met clownsmond*, ongedateerd, olieverf op doek, 40,0 h x 30,0 b (cm), AB29436
- Veldhoen, Aat, *Zelfportret met penisneus*, ongedateerd, acrylverf op doek, 70,0 h x 60,0 b (cm), AB29437
- Veldhoen, Aat, *Bloesem (zwangere vrouw met bloesem)*, ongedateerd, olieverf op doek, 79,0 h x 69,5 b (cm), AB29438
- Veldhoen, Aat, *Kreunen, zuchten, hijgen (poëtische abstractie)*, ongedateerd, acrylverf op doek, 100,0 h x 100,0 b (cm), AB29440
- Veldhoen, Aat, *Oude vrouw met bril*, ongedateerd, olieverf op doek, 140,0 h x 75,0 b (cm), AB29441
- Veldhoen, Aat, *Schilderspalet*, ongedateerd, olieverf op hout, 29,5 h x 39,5 b (cm), AB29442
- Veldhoen, Aat, *Zelfportret met baret*, ongedateerd, olieverf op doek, 50,0 h x 30,0 b (cm), AB29443
- Veldhoen, Aat, *Bedelaar*, ongedateerd, steen en verf, 58,0 h x 35,0 b x 29,0 d (cm), AB29444
- Veldhoen, Aat, *Menigte in een kerk*, ongedateerd, acrylverf op doek, 95,0 x 95,0 b (cm), AB29445
- Veldhoen, Aat, *Slager op straat*, ongedateerd, acrylverf op doek, 140,0 h x 100,0 b (cm), AB29446

BIJLAGE 4

Overzicht van uitgaande bruiklenen in 2025

Museum Henriette Polak, Zutphen

- Gulik, Dirk van, *Muiderpoort*, 1959, aquarelverf op papier, 68,0 h x 87,0 b (cm), 00336
- Gulik, Dirk van, *Kinselmeer*, ca. 1957, aquarelverf op papier, 71,5 h x 88,0 b (cm), 00337
- Gulik, Dirk van, *Vieux Boucau Plage (Landes)*, 1965, aquarelverf op papier, 58,0 h x 70,5 b (cm), 00341
- Gulik, Dirk van, *Keukeninterieur*, 1964, olieverf op doek, 113,0 h x 93,0 b (cm), 00344
- Gulik, Dirk van, *Marinekazerne Amsterdam*, 1953, olieverf op doek, 85,0 h x 102,5 b (cm), 00347
- Gulik, Dirk van, *Landschap Spanje*, 1951, olieverf op doek, 91,5 h x 96,5 b (cm), 00349
- Gulik, Dirk van, *Le Tech (Pyrénées Orientales)*, 1956, aquarelverf op papier, 50,0 h x 65,0 b (cm), 00354
- Gulik, Dirk van, *Westerdoksdiijk Amsterdam*, 1953, olieverf op doek, 64,5 h x 72,5 b (cm), 00355
- Gulik, Dirk van, *St. Michielsbaai Curaçao*, ca. 1957, olieverf op doek, 67,5 h x 86,5 b (cm), 00357
- Gulik, Dirk van, *Carribbean I*, 1957, aquarelverf op papier, 50,0 h x 67,5 b (cm), 00358
- Gulik, Dirk van, *Plantage Curaçao Sante Catherine*, 1957, aquarelverf op papier, 69,0 h x 79,0 b (cm), 00359

Dirk van Gulik, *Landschap Spanje*, 1951
Bruikleen aan Museum Henriette Polak

BIJLAGE 5

Overzicht van kortdurende inkomende bruiklenen in 2025

Kortdurende inkomende bruiklenen tentoonstelling *Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster*

- Deventer, Johan van, *De stoffenmarkt in Leiden*, 1940, olieverf op doek, 71,5 h x 91,5 b (cm)
- Herbin, Auguste, *Bananes et oranges*, 1899, olieverf op doek, 41,2 h x 68,8 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Twee inlandse vrouwen*, ca. 1950, pentekening, 34,0 h x 22,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Portret van ouders Giselle Kuster*, ongedateerd, olieverf op doek, afmetingen onbekend
- Kuster, Giselle, *Zelfportret van Giselle Kuster*, ongedateerd, olieverf op doek, afmetingen onbekend
- Kuster, Giselle, *Portret moeder van Giselle Kuster*, ongedateerd, olieverf op doek, afmetingen onbekend
- Kuster, Giselle, *Compositie met figuren*, eind jaren '50, olieverf op doek, afmetingen onbekend
- Kuster, Giselle, *Figuren*, ongedateerd, olieverf op doek, 79,0 h x 49,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Portret van Cees Cretier*, ca. 1940, olieverf op doek, afmetingen onbekend
- Kuster, Giselle, *Zelfportret*, 1938, olieverf op doek, 67,0 h x 54,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Naakt*, 1942, olieverf op paneel, 78,0 h x 100,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, Boer, 1940, olieverf op doek, 97,5 h x 77,5 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Meisje met hond*, 1955, olieverf op doek, 103,0 h x 73,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Zonder titel*, ongedateerd, olieverf op hout, 70,0 h x 50,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Zonder titel*, ongedateerd, olieverf op doek, 60,0 h x 40,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Naakt*, ongedateerd, aardewerk, 28,0 h x 12,0 dia
- Kuster, Giselle, *Portretfantasie*, ongedateerd, olieverf op doek, 49,0 h x 39,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Portretfantasie*, 1952, olieverf op doek, 68,0 h x 58,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Twee honden*, 1952, olieverf op doek, 73,5 h x 67,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Klompen*, ongedateerd, olieverf op paneel, 43,0 h x 60,5 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Seringen*, ongedateerd, olieverf op doek, 92,0 h x 38,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Portret van Piet de Keuning*, 1944-1945, olieverf op doek, 53,0 h x 44,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Liggend naakt*, ongedateerd, olieverf op doek, 62,0 h x 69,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Vrouw met hanen*, 1950, olieverf op doek, 92,0 h x 67,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Portret met Dave Barry*, 1962-1966, olieverf op paneel, 84,0 h x 29,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Kamerscherm*, ca. 1953, olieverf op hout, 170,0 h x 43,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Meisje met kat*, ongedateerd, olieverf op doek, 88,0 h x 69,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Autostrada del Sol*, 1965, olieverf op doek, 79,0 h x 26,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Portret van Josée Theunissen*, 1960-1961, olieverf op doek, 85,0 h x 65,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Bruidsjurk met ceinture en manchetten*, 1972, textiel, afmetingen onbekend
- Kuster, Giselle, *Portret van een oude man*, 1940, olieverf op doek, 105,0 h x 142,0 b (cm)
- Kuster, Giselle, *Vulkanisch landschap bij Sulawesi*, 1948-1950, olieverf op doek, 80,0 h x 60,0 b (cm)
- Laudy, Jean, *Portret van pater van Well S.J.*, ongedateerd, olieverf op doek, afmetingen onbekend
- Leck, Bart van der, *Portret van de dochter van de kunstenaar*, 1939, olieverf op doek, 99,0 h x 100,0 b (cm)
- Lodeizen, Jan, *Boeken*, voor 1931, olieverf op paneel, 27,0 h x 35,0 b (cm)
- Martinez, Raoul, *Rozen*, 1927, olieverf op doek, 69,0 h x 52,0 b (cm)
- Moonen, Sef, *Pottenbakkers werkplaats*, ongedateerd, olieverf op doek, afmetingen onbekend
- Nat, Willem Hendrik van der, *Gezicht op de Vlietbrug in Leiden bij sneeuw*, ca. 1920, olieverf op doek, 81,5 h x 87,7 b (cm)
- Nat, Willem Hendrik van der, *Herder met schapen met het wapen van Leiden*, 1895, olieverf op paneel, 30,5 h x 38,2 b (cm)
- Nat, Willem Hendrik van der, *Ramskop*, ca. 1920, olieverf op doek, 74,0 h x 85,9 b (cm)
- Oerle-van Gorp, Ria, *Wandtapijt met ballonnen*, 20ste eeuw, geweven wol, 296,0 h x 142,0 b (cm)
- Sluijters, Jan, *Staande naakte vrouw met rode doek*, ongedateerd, houtskool en waterverf op papier, 30,5 h x 19,5 b (cm)
- Sluijters, Jan, *Vrouw stapt uit bad*, ca. 1930, krijt en waterverf op papier, 32,7 h x 24,9 b (cm)
- Sluijters, Jan, *Vrouw met ontbloot bovenlijf*, ongedateerd, potlood en Oost-Indische inkt op papier, 22,0 h x 14,0 b (cm)

- Sluijters, Jan, *Liggend vrouwelijk naakt*, ongedateerd, gekleurd krijt op papier en board, 18,2 h x 29,3 b (cm)
- Rees, Otto van, *Vier Afrikaanse portretten*, 1935, olieverf op doek, 70,0 h x 58,0 b (cm)
- Terwindt, Tilla, *Portret van een jongeman*, ongedateerd, olieverf op doek, afmetingen onbekend
- Terwindt, Tilla, *Portret van een jonge vrouw*, ongedateerd, olieverf op doek, afmetingen onbekend
- Toorop, Charley, *Straatje in Westkapelle*, 1931, litho op papier, 46,0 h x 30,0 b (cm)
- Toorop, Charley, *Boer in herberg, Westkapelle*, ca. 1929, lithografie op papier, 21,5 h x 37,5 b (cm)
- Toorop, Charley, *Westkapelle II*, 1931, lithografie op papier, 18,5 h x 28,0 b (cm)
- Toorop, Charley, *Portret van Annie Fernhout*, 1936, olieverf op doek, 83,2 h x 73,6 b (cm)
- Tweehuysen, Will, *De Leidsche Burcht*, 1951, olieverf op doek, 108,0 h x 140,0 b
- Zaalberg, Meindert Huibert, *Kom met groen glazuur*, 1935-1940, geglazuurd aardewerk, 7,5 h x 19,3 dia
- Zaalberg, Meindert Huibert, *Vaas van blauw geglazuurd aardewerk*, 1938, geglazuurd aardewerk, 34,0 h x 20,0 b (cm)
- Zaalberg, Meindert Huibert, *Vaas met wit glazuur*, 1938, geglazuurd aardewerk, 35,7 h x 17 dia
- Kortdurende inkomende bruiklenen tentoonstelling *It's Not A Joke*
- Gander, Ryan, *Take confidence in your abilities*, 2019, animatronic, 9,0 h x 2,5 b x 6,5 d (cm)
- Lucas, Sarah, *Bitch*, 1995, hout, geëmailleerd metaal, katoen, kunststof, gerookte vis en meloen, 85,0 h x 104,0 b x 67,0 d (cm)
- Oerlemans, Hester, *Flip Flops*, 2018, keramiek, 160,0 h x 35,0 b x 10,0 d (cm)
- Oerlemans, Hester, *Refugee Monument (orange)*, 2017, spraypaint op papier, 30,0 h x 40,0 b (cm)

Kortdurende inkomende bruiklenen tentoonstelling *Mysterious Universe – Eugène Brands / Gabriel Lester*

- Brands, Eugène, *Geelokerman*, 1949, olieverf op doek, 100,0 h x 73,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Deep Universe*, 1986, olieverf op doek, 161,5 h x 151,8 b (cm)
- Brands, Eugène, *Kosmische compositie*, 1965, gemengde techniek op board, 93,0 h x 66,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Teken in Orion*, 1948, olieverf, hout en papier op doek, 83,0 h x 71,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Universal palette*, 1989, olieverf op doek, 170,0 h x 200,0 b (cm)

Giselle Kuster, *Portret moeder van Giselle Kuster*, ongedateerd, bruikleen voor *Onbegrensd*

Sarah Lucas, *Bitch*, 1995, Bruikleen voor *It's Not A Joke*

- Brands, Eugène, *House at night*, 1985, olieverf op doek, 140,0 h x 200,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Meisje en kosmos*, 1954, gouache op papier, 31,0 h x 31,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Huis van een kunstenaar bij nacht*, 1994, gouache op papier, 42,0 h x 34,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *La Nuit, Un Mystère*, 1989, gouache op papier, 49,5 h x 60,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Super nova*, 1992, gouache op papier, 47,0 h x 36,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Colour, a gift from the sun*, gouache op papier, 49,5 h x 55,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Zelfportret*, 1994, gouache op papier, 57,0 h x 49,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Melkweg 10*, 1966-1967, gemengde techniek op board, 110,0 h x 95,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Kosmische ruimte*, 1980, olieverf op doek, 95,0 h x 130,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Huis bij nacht*, 1973, olieverf op doek, 130,0 h x 110,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Omfloerste zon*, 1990, gouache op papier, 150,0 h x 135,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Dynamic universe*, 1991, olieverf op doek, 140,0 h x 190,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Deep Universe, first step on the moon*, 1969, olieverf op doek, 175,0 h x 250,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Lift of*, 1971, olieverf op doek, 100,0 h x 85,0 b (cm)
- Brands Eugène, *Neptunus*, 1938-1939, fotomontage, 16,5 h x 9,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Dynamisch heelal*, 1944, gouache op papier, 41,0 h x 45,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Panta rei*, 1944, potlood op papier, 46,5 h x 51,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Kosmische ruimte*, 1944, Oost-Indische inkt en aquarelverf op papier, 48,0 h x 69,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Zonder titel*, 1946, tekening, 21,0 h x 13,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *The Milky way on the inside of a Tart box*, 1954, gouache op taartdoos, 73,0 h x 91,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Parijse nacht II, de Seine bruid*, 1957, gouache op papier, 78,5 h x 92,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Huis in de nacht*, 1960, olieverf op papier, 22,5 h x 32,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Nacht*, 1960, olieverf op papier, 67,0 h x 66,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Mysterious universe*, 1971, gouache op papier, 37,5 h x 49,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Light en de kosmische ruimte, een mystery*, 1972, gouache op papier, 60,5 h x 64,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Mystery, centre of the universe*, 1973, gouache op papier, 77,5 h x 71,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Rising moon*, 1982, gouache op papier, 73,0 h x 83,0 b (cm)

Eugène Brands, *Melkweg 10*, 1966-1967
Bruikleen voor *Mysterious Universe*

- Brands, Eugène, *Mysterious universe*, 1984, gouache op papier, 87,0 h x 78,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Constellation*, 1986, gouache op papier, 74,0 h x 79,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Spectre solair au fond cosmique*, 1990, gouache op papier, 81,0 h x 86,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *House at night*, 1992, gouache op papier, 67,0 h x 70,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Dalende zon*, 1994, collage, 82,0 h x 63,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Black sun*, 1994, collage, 91,5 h x 65,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Red sock; mankind surrounded by the deep darkness of the universe*, 1996, gouache op papier, 82,5 h x 72,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *'M'; Mystery source of light and life*, 1996, gouache op papier, 84,5 h x 61,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Composition cosmique*, 1997, collage, 58,0 h x 53,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Nature morte cosmique*, 1997, gouache op papier, 69,0 h x 79,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Fingerprints in the outer space*, 1997, gouache op papier, 63,5 h x 73,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Big bang*, 1998, gouache op papier, 65,0 h x 70,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Super nova*, 1998, gouache op papier, 50,0 h x 50,0 b (cm)
- Brands, Eugène, *Who are they? Where are they now? I don't know...*, 1999, collage, 75,0 h x 53,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Our sun with my fingerprint*, ongedateerd, collage, 82,5 h x 62,5 b (cm)
- Brands, Eugène, *Black moon*, 2000, collage, 75,0 h x 53,5 b (cm)
- Lester, Gabriel, *Cosmic Call*, 2015, video-installatie, afmetingen onbekend

Kortdurende inkomende bruiklenen tentoonstelling *Fantastische Wezens*

- Inglada, Susanna, *Medusa*, fluweel, zijde, katoen en schuimplastic, 110,0 h x 600,0 b x 550,0 d (cm)
- Ritterbex, Tanja, *Mom wishes she was a mermaid too*, 2025, acrylverf op doek, 100,0 h x 75,0 b (cm)
- Ritterbex, Tanja, *Yesterday mermaids were real*, 2025, acrylverf op doek, 100,0 h x 75,0 b (cm)
- Ritterbex, Tanja, *Thousands of penis fishes washed up on a California beach*, 2019, olieverf en oliepastelkrijt op doek, 120,0 h x 140,0 b (cm)
- Siwani, Buhlebezwe, *Ikanyamba*, 2021, zeep, pigment en hars op doek, 200,0 h x 140,0 b (cm)
- eisma, afra, *Spring is yours*, 2024, geverfd garen en latex, 380,0 h x 298,0 b (cm)
- Galván, Alejandro, *La madrugada de San Juanico*, 2022, gouache en waterverf op houten paneel, 170,0 h x 104,0 b (cm)
- Galván, Alejandro, *Las Estrellas me iluminan al revés*, 2022, waterverf, pen en inkt op houten paneel, 180,0 h x 244,0 b (cm)
- Weber, Theresa, *Ganesha*, 2024, gemengde techniek op board, 40,0 h x 30,0 b (cm)
- Weber, Theresa, *Sphynx*, 2024, gemengde techniek op board, 40,0 h x 30,0 b (cm)
- Weber, Theresa, *Medusa*, 2024, gemengde techniek op board, 40,0 h x 30,0 b (cm)
- Weber, Theresa, *Chimera*, 2024, gemengde techniek op board, 40,0 h x 30,0 b (cm)
- Weber, Theresa, *Scylla*, 2024, gemengde techniek op board, 40,0 h x 30,0 b (cm)
- Yilmaz, Müge, *Ishtar as a Ghost*, 2022, berk en geverfd multiplex, 65,0 h x 195,0 b (cm)
- Yilmaz, Müge, *Mother of my Mother (Sitting Kybele)*, 2025, berk, geverfd multiplex en aluminium, 60,0 h x 40,0 b (cm)
- Oosterholt, Wouter, *Buurtwacht*, 2016, video-installatie, afmetingen n.v.t.
- Armand, Jamel, *Buya*, 2025, mixed media op doek, 210,0 h x 300,0 b (cm)
- Armand, Jamel, *Sphinx*, 2024, acrylverf en hout, 112,0 h x 160,0 b x 140,0 d (cm)
- Ven, Nina van de, *Stretching Pete*, 2025, keramiek, 61,0 h x 164,0 b x 1,0 d (cm)
- Ven, Nina van de, *Atlas is het zat*, 2024, pastel en houtskool op papier, 220,0 h x 150,0 b (cm)
- Ven, Nina van de, *Schwalbe*, 2024, pastel en houtskool op papier, 220,0 h x 150,0 b (cm)
- Ven, Nina van de, *Diana landing on the peeper*, 2025, pastel en houtskool op papier, 220,0 h x 150,0 b (cm)
- Henrot, Camille, *Grosse fatigue*, 2013, video-installatie, afmetingen n.v.t.
- Sosa, María, *Los monstruos no vivian aqui*, 2020, geverfd katoen en blauwhout, 540,0 h x 250,0 b (cm)
- RojoNegro, *Volví a ser tlacuache*, 2023, keramiek en geitenvel, afmetingen onbekend
- Jongerius, Hella, *Amanda, Angry animal*, 2025, keramiek, 33,0 h x 55,0 b x 50,0 d (cm)
- Jongerius, Hella, *Carol, Angry animal*, 2025, keramiek, 18,0 h x 25,0 b x 20,0 d (cm)
- Jongerius, Hella, *Astrid, Angry animal*, 2025, keramiek, 40,0 h x 35,0 b x 36,0 d (cm)
- Jongerius, Hella, *Jolanda, Angry animal*, 2025, keramiek, 57,0 h x 18,0 b x 30,0 d (cm)

BIJLAGE 6

Overzicht van restauraties in 2025

Restauratieatelier Marjan de Visser in Den Haag

- Sierhuis, Jan, *Figuur met rode vis*, 1959, olieverf op doek, 116,0 h x 90,5 b (cm), 12220
- Sierhuis, Jan, *Verkeersongeluk*, 1960, olieverf op doek, 122,0 h x 131,5 b (cm), 12221
- Sierhuis, Jan, *Zelfportret*, 1965, olieverf op doek, 67,5 h x 52,0 b (cm), 12222
- Sierhuis, Jan, *Flagelant*, 1967, olieverf op doek, 131,0 h x 110,5 b (cm), 12223
- Sierhuis, Jan, *Zonder titel*, 1968, olieverf op doek, 131,5 h x 151,0 b (cm), 12224
- Sierhuis, Jan, *Het Afscheid*, 1975, olieverf op doek, 81,5 h x 61,0 b (cm), 12225
- Sierhuis, Jan, *Hollands landschap*, 1982, olieverf op doek, 142,0 h x 121,5 b (cm), 12226
- Sierhuis, Jan, *De Dans I / Tango*, 1992, olieverf op doek, 221,0 h x 81,5 b (cm), 12227
- Sierhuis, Jan, *De Dans II*, 1991, olieverf op doek, 221,0 h x 81,5 b (cm), 12228

Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL) in Maastricht

- Gaag, Lotti, *Gebakken dierplastiek*, 1955, aardewerk, 35,0 h x 23,0 b x 18,0 d (cm), 02438
- Kuster, Giselle, *Zonder titel (zelfportret)*, 1945, olieverf op doek, 58,0 h x 45,5 b (cm), 10075
- Kuster, Giselle, *Zonder titel (portret van Karl van Essen)*, 1945, olieverf op doek, 60,0 h x 50,5 b (cm), 10076
- Kuster, Giselle, *Zonder titel*, ongedateerd, olieverf op doek, 60,0 h x 50,5 b (cm), 10074
- Kuster, Giselle, *Zonder titel*, ongedateerd, olieverf op doek, 74,0 h x 52,5 b (cm), 01112
- Kuster, Giselle, *Zonder titel*, 1952, verf op paneel, 55,0 h x 56,5 b (cm), 10079
- Kuster, Giselle, *Zonder titel*, ongedateerd, olieverf op doek, 70,5 h x 49,5 b (cm), 10077
- Kuster, Giselle, *Zelfportret*, ongedateerd, olieverf op paneel, 90,5 h x 56,5 b (cm), 01104
- Middleton, Sam, *Corner Pocket*, 1962, olieverf op doek, 90,0 h x 121,0 b, 12218

Sam Middleton, *Corner Pocket*, 1962
Voor en na restauratie door het SRAL

BIJLAGE 7

Overzicht van objecten waar onderzoek naar is gestart in november 2025

Herkomstonderzoek Colonial Collections Consortium

- Vervaardiger onbekend, *Senufo-fetishouder met deksel (zalfpot)*, ongedateerd, hout, 90,0 h x 25,0 b (cm), 02160
- Vervaardiger onbekend, *Senufovogel (Ibis)*, ongedateerd, hout, 125,0 h x 55,0 b x 25,0 d (cm), 02176
- Vervaardiger onbekend, *Senufo-waardigheidsstaf Daleu*, ongedateerd, hout en schelp, 129,0 h x 7,0 b x 10,0 d (cm), 02195
- Vervaardiger onbekend, *Senufomasker*, ongedateerd, hout, 47,5 h x 25,0 b x 30,0 d (cm), 02198
- Vervaardiger onbekend, *Senufo-jachtbeeldje*, ongedateerd, hout, 21,5 h x 16,0 b x 8,0 d (cm), 02214
- Vervaardiger onbekend, *Senufomasker*, ongedateerd, hout, 34,0 h x 15,0 b x 9,0 d (cm), 02226
- Vervaardiger onbekend, *Senufobeeld met ritmestamper voor de dans (staand krokodil)*, ongedateerd, hout, touw en zaden, 70,0 h x 20,0 b x 15,0 d (cm), 08021

MARKETING, COMMUNICATIE EN PR

PUBLIEKSBEREIK

Museum van Bommel van Dam groeide van 53.000 bezoekers in 2024 naar 62.000 in 2025⁴: een stijging van 17% en voor het tweede jaar op rij een bezoekersrecord. Mede dankzij ‘blockbustertentoonstelling’ *Evert Thielen – De Luiken Open* is de naamsbekendheid van museum van Bommel van Dam vergroot en de drempel voor een (herhaal)bezoek verlaagd. In het publieksonderzoek door Hendrik Beerda gaf 36% van de ondervraagde Thielen-bezoekers al aan zeker terug te keren naar het museum. 35% van de ondervraagden gaf aan dat ze waarschijnlijk zouden terugkeren. De net promoter score – een tool die de klantloyaliteit meet met een schaal van -100 tot 100 – was 64.4 t.o.v. 55.4 bij andere kunstmusea. Bovendien heeft de inzet van strategische PR-campagnes vanaf het najaar van 2024 geleid tot enorm veel landelijke media-aandacht voor tentoonstellingen als *Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster, It’s Not A Joke* en *Fantastische Wezens*. Dit zorgde voor onder andere 4 sterren-recensies in landelijke kranten en tv-uitzendingen op de NPO.

Herkomst van ons publiek

Ruim 15% van de reguliere bezoekers van museum van Bommel van Dam kwam in 2025 uit de gemeente Venlo. Het percentage bezoekers uit Noord-Limburg komt uit op 22%.⁵ Dit laat een duidelijke indicatie van de relevantie voor de directe omgeving zien, en toont eveneens een groei in landelijk bezoek. In 2024 kwam meer dan 23% van de reguliere bezoekers uit de regio Venlo. Inclusief regio Venray kwam het percentage bezoekers uit Noord-Limburg in 2024 uit op ruim 28%.⁶

Het aandeel Museumkaarthouders en VriendenLoterij VIP-KAARTEN was in 2025 nagenoeg gelijk aan 2024⁷, maar het percentage kinderen en jongeren tot 18 jaar onder de reguliere bezoekers steeg van 7% naar 11%. Dit toont een langzame verjonging van het publiek. De realisatie van zolderatelier De Bovenkamer in april 2025 in combinatie met een marketingcampagne gericht op families droegen hieraan bij. Aangezien De Bovenkamer ook toegankelijk is zonder entreeticket, is het zeer aannemelijk dat het totale aandeel kinderen en jongeren onder de reguliere bezoekers in 2025 nog hoger was dan 11%.

Uit het publieksonderzoek in 2024 bleek dat de Culturele Doelgroepen⁸ ‘Klassieke Cultuurliefhebbers’ (37%) en ‘Proevende Buitenwijkers’ (21%) tot de grootste doelgroepen behoorden: respectievelijk een intensieve hoofdgroep van gemiddeld 71,1 jaar en een medium hoofdgroep van gemiddeld 53,7 jaar. Gedurende het jaar 2025 zagen we een daling in het aandeel ‘Klassieke Cultuurliefhebbers’ en een verdere stijging in het aandeel ‘Proevende Buitenwijkers’. Dit duidt op een langzame verbreding van het publiek. Voor de nabije toekomst heeft het museum de wens om zijn doelgroepen uit te breiden met de ‘Culturele Alleseter’: jonge, hippe stedelingen. Hier valt onder meer winst te behalen in de stedelijke omgevingen in Noord-Brabant en Gelderland, ook met het oog op de reisbereidheid.

De komende jaren blijft museum van Bommel van Dam stevig inzetten op nieuwe programmavormen, diversiteit en digitalisering om een nog breder en met name jonger publiek te bereiken.

4 Beide aantallen inclusief niet-betalende bezoekers

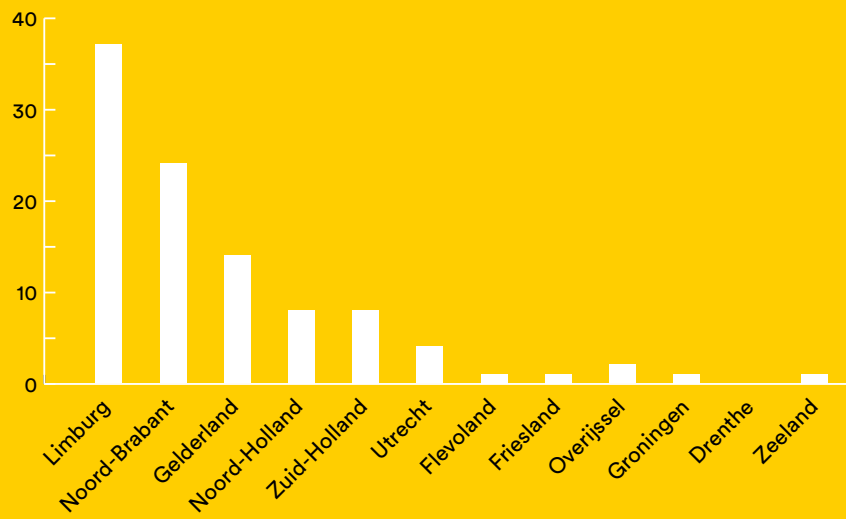
5 Via postcoderegistratie aan de kassa

6 Via postcodeonderzoek op basis van gegevens ticketpartij Ticketcounter

7 55% van de reguliere bezoekers was in het bezit van een Museumkaart t.o.v. 53% in 2024 en 16% toonde een VriendenLoterij VIP-KAART t.o.v. 15% in 2024 (ingevoerd per medio 2024).

8 Het Culturele Doelgroepenmodel© is een segmentatiemethode speciaal voor de culturele sector en geeft onder meer inzicht in levensfase, demografie, socio-economische kenmerken, media- en internetgebruik en (culturele) interesses en gedrag van het huidige publiek en/of (potentiële) doelgroepen

Herkomst Nederlandse bezoekers 2025 (%)

HIGHLIGHTS ONLINE GROEI

Naast een stijging in het aantal fysieke bezoekers, streeft museum van Bommel van Dam naar online groei. De online strategie wordt hoofdzakelijk uitgezet via Google Ad Grants, Performance Max en gesegmenteerde advertenties via Facebook en Instagram. Hierbij ligt de focus onder andere op een groter bereik om meer naamsbekendheid en online traffic te genereren, groei in het aantal volgers op social media en een hogere betrokkenheid en interactie, onder andere door de inzet van User Generated Content.

In 2025 resulteerde deze marketinginspanningen onder andere in bovengemiddeld hoge Click-Through-Rates (een hoge ratio betekent dat je boodschap aanslaat), 34,26% meer nieuwsbriefabonnees en een flinke groei in het aantal volgers op social media. Ondanks de wereldwijde afname in het aantal gebruikers van Facebook, is een stijging van ruim

17% te zien in het aantal volgers van de Facebook-pagina ten opzichte van 2024. Op Instagram vond zelfs een stijging van bijna 35% volgers plaats ten opzichte van 2024.

Na een succesvol eerste experiment met het AI-gestuurde Google Performance Max in 2024, is het museum in 2025 bijna volledig overgestapt van Google Display naar deze combinatie van display, videoadvertenties, tekstadvertenties en Google Shopping. Google Performance Max is speciaal ontworpen om conversies te verhogen door middel van machine learning. In 2025 heeft de inzet van Google Performance Max bijgedragen aan maar liefst 8.636 ticketaankopen.

2024

- 222.682 websitebezoekers
- 5.027 Facebook volgers
- 4.788 Instagram volgers
- 1.409.780 bereikte personen via Meta-ads
- 11.835 vertoningen via Google Ad Grants
- 1.156.795 vertoningen via Google Display / Performance Max
- Circa 5.400 nieuwsbriefabonnees

2025

- 130.816 websitebezoekers
- 5.889 Facebook volgers **+17,15%** | 499.881 organische weergaven van berichten
- 6.423 Instagram volgers **+34,15%** | 98.446 organisch bereik
- 1.1M bereikte personen via Meta ads
- 12.5K vertoningen via Google Ad Grants met **een CTR van 21,45%**¹
- 357K vertoningen via Performance Max met **een gem. CTR van 23,78%**²
- Circa 7.250 nieuwsbriefabonnees **+34,26%**

+17,15%

+34,15%

+21,45%

+23,78%

+34,26%

1 Een CTR van 15%+ wordt als uitstekend beschouwd (bron: AboveX Digital).

2 De gemiddelde CTR voor een Performance Max campagne lag in 2025 op 1.19% (bron: Lebesgue).

MEDIA-AANDACHT

Naast gerichte media-inkoop zet museum van Bommel van Dam structureel en strategisch PR in. In 2025 genereerden met name de PR-activiteiten rondom de tentoonstellingen *Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster*, *It's Not A Joke* en *Fantastische Wezens* veel free publicity op, met een zeer forse mediawaarde. Een greep uit de publicaties en reacties uit 2025:

Onbegrensd – Het leven & werk van Giselle Kuster

Volkskrant: “Als je kijkt naar met wie Kuster in die tijd werd geassocieerd [o.a. Bart van der Leek en Jan Sluijters], is het best gestoord om te bedenken dat we haar naam niet meer kennen.”

Museumtijdschrift: “Deze werken bewijzen dat de kunstenaar op haar beste momenten niet voor haar beroemdere collega's onderdeed, en maken nieuwsgierig naar de vele Kuster-schilderijen die nog steeds niet teruggevonden zijn, maar hopelijk alsnog ooit zullen opduiken.”

L1: “Het museum kwam met een lijst van 100 kunstwerken die nog ergens moeten zijn. Er kwam een oproep aan particulieren om zich te melden, als ze werk van Giselle Kuster aan de muur hadden hangen. Met overweldigend succes. Waar het museum al blij was geweest met tien schilderijen, meldden zich eigenaren van maar liefst 75 werken van Giselle Kusters hand. Een boel van die werken waren bovendien totaal niet in beeld bij het museum en schijnen daarmee nieuw licht op haar werk.”

Opium Radio (NPO Klassiek)

It's Not A Joke

NRC: “Animatie, fotografie, muurschildering, video, installatie, slippers van keramiek, het is een veelheid aan media en stijlen binnen de tentoonstelling. En dan met de perfectie van een goed getimede grap wordt je aandacht getrokken naar een bordje op de muur dat begint met de tekst: „Je zou het kleine muisje bijna missen.” En inderdaad op de grond, bij een plint ligt een klein, wit muisje rustig te slapen, onbewust van zijn kwetsbare positie.”

FD Persoonlijk: “Humor en hedendaagse kunst worden zelden in één adem genoemd. Maar in museum van Bommel van Dam, in Venlo, is humor het zoet voor soms toch wel bittere boodschappen.”

Metropolis M – één van de 12 uitgelichte tentoonstellingen in het jaaroverzicht: “Misschien moeten de politici die nu aan een ongetwijfeld weer verbeterde verkiezingscampagne beginnen, eens bij van Bommel van Dam langsgaan, om te zien hoeveel meer je met wat zelfrelativering bereikt.”

Fantastische Wezens

De Volkskrant – uitgeroepen tot een van de beste nieuwe tentoonstellingen: “De spannendste kunstwerken combineren beestachtige verbeeldingskracht met maatschappijkritiek. [...] Hier ligt de kracht van fantastische wezens: de toeschouwer verleiden en dan onverwachts toeslaan. Kom dichterbij. Het beest bijt.” ☆☆☆

De Limburger: “Zelden zult u zo'n sprankelende fusie van Europese, Mexicaanse, Assyrische en andere mythes bij elkaar zien als in dat Venlose museum voor hedendaagse kunst.”

Ivo op Zondag (AVROTROS)

BEDRIJFS- VOERING EN FINANCIËN

In 2025 is verdere voortgang geboekt in het professionaliseren van de organisatie en het versterken van de financiële positie.

Financiën

Door consistent strategisch beleid en zorgvuldig financieel management zijn in 2025 de gestelde financiële doelen voor 2025 behaald en is tegelijkertijd gewerkt aan een duurzame basis voor de komende jaren. De totale opbrengsten van het museum lieten net als in 2024 een stijgende lijn zien. Deze groei kwam voor een groot deel tot stand door een sterke toename van het aantal bezoekers. De succesvolle tentoonstelling *Evert Thielen – De Luiken Open* (te zien tot en met februari 2025) droeg hier in het bijzonder aan bij. Ook een intensivering van de fondsenwervende activiteiten droeg bij aan de stijgende lijn in de totale opbrengsten, net als de museumwinkel en horeca. De sponsorinkomsten waren in 2025 groeiend, maar nog bescheiden in omvang. Wel bevestigen ze een positieve ontwikkeling. De in 2024 opgerichte businessclub, Club VBVD, is in 2025 doorgegroeid naar een aantal van 16 leden ten opzichte van 11 leden in 2024 en biedt daarmee perspectief op verdere versterking van het netwerk en toekomstige inkomsten van het museum.

Dankzij strakke kostenbeheersing kon het museum het boekjaar afsluiten met een positief exploitatieresultaat. De reserves zijn verder versterkt en er is ruimte gecreëerd voor het treffen van voorzieningen.

Algemene bedrijfsvoering

In 2025 is een risico-inventarisatie en -evaluatie uitgevoerd. De belangrijkste aandachtspunten, waaronder de punten die directe actie vereisten, zijn geïdentificeerd en opgepakt. Zo zijn alle essentiële materialen en machines gekeurd en zijn twee medewerkers opgeleid tot preventiemedewerker. Sindsdien worden maandelijks preventieve veiligheidscontroles uitgevoerd.

Ook een optimalisatie van de organisatie-inrichting heeft bijgedragen aan de professionaliseringsslag in 2025. Zo is gestart met het uitvoeren van een analyse van de huidige inrichting van de organisatie. Het doel van deze analyse was om tot een passend en effectief functiehuis te komen, dat aansluit op de organisatiedoelstellingen. Met dit doel voor ogen zijn de functiebeschrijvingen op zichzelf en in hun onderlinge samenhang aangescherpt en beoordeeld aan de hand van het nieuwe functiehandboek van de Museumvereniging. Hierdoor is een transparant en uitlegbaar functiehuis ontstaan, dat een solide basis vormt voor de toekomst. Voor zowel medewerkers als vrijwilligers is begin 2025 een handboek in werking getreden.

Op facilitair gebied zijn in 2025 samenwerkingen gestart met nieuwe facilitaire partners. De offertetrajecten voor beveiliging en schoonmaakonderhoud hebben geleid tot de selectie van nieuwe partijen.

Duurzaamheid

Duurzaamheid heeft structureel aandacht binnen de organisatie. De uitvoering van een geplande duurzaamheidsscan, bedoeld om onze impact en verbeterkansen systematisch in kaart te brengen, heeft in het verslagjaar nog niet plaatsgevonden. Ondanks het ontbreken van deze meting, zijn er in de praktijk diverse duurzame maatregelen doorgevoerd. Bij de inrichting van tentoonstellingen wordt bijvoorbeeld zoveel mogelijk gewerkt met hergebruikte materialen, zoals tweedehands vloermatten, gehuurde sokkels en flexibele tentoonstellingswanden. Hiervoor wordt onder andere samengewerkt met MuseumGoed, een organisatie die gebruikte toonstellingsmaterialen opslaat, beheert en verhuurt. Ook worden verpakkingsmaterialen voor kunstwerken hergebruikt. Bij kunsttransport wordt waar mogelijk gekozen voor combinatietransporten om transportbewegingen te beperken. Ten slotte is de verlichting in het gebouw volledig uitgevoerd in LED.

Culturele codes

Bestuur en directie van het museum handelen in overeenstemming met de Code Cultural Governance, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie. De uitgangspunten van deze codes zijn stapsgewijs verankerd in de beleidsplannen van de organisatie.

Code Cultural Governance

De dagelijkse leiding van het museum berust bij de algemeen directeur. Het bestuur heeft een toezichthoudende rol, stelt het beleid vast en volgt de uitvoering daarvan. De leden fungeren tevens als klankbord en adviseur. Het bestuur bestaat uit zes personen die hun werkzaamheden onbezoldigd verrichten. Informatie over het beloningsbeleid, de zittingsduur en eventuele nevenfuncties van de bestuurders zijn volledig transparant en opgenomen in het hoofdstuk 'Organisatie' van dit jaarverslag.

FINANCIËN

	2025	2024	Vershil	%
Balans				
Vaste activa	36.356	12.118	24.238	200,0
Vlottende activa	656.824	520.904	135.921	26,1
Activa	693.180	533.022	160.159	30,0
Stichtingsvermogen	292.710	119.033	173.674	145,9
Voorzeningen	40.000	60.000	-20.000	
Kortlopende schulden	360.470	353.988	6.484	1,8
Passiva	693.180	533.022	160.159	30,0
Totaal Baten	2.875.744			
Baten	2.875.744	2.570.963	304.781	
Totaal lasten	2.709.755	2.554.200	155.558	6,1
Personeel	956.824	823.744	133.080	16,2
Afschrijvingen	3.598	1.000	2.598	259,8
Overige personeelkosten	59.984	143.364	-83.379	-58,2
Gebouw	485.011	478.484	6.527	1,4
Automatisering	81.019	50.743	30.276	59,7
Communicatie/educatie	74.996	44.493	30.503	68,6
Collectie	73.079	27.092	45.987	169,7
Projecten	859.980	853.860	6.121	0,7
Kantoorkosten (mat. Kosten)	3.973	791	3.183	402,3
Materiële kosten	111.289	130.628	-19.339	-14,8
Saldo baten en lasten	165.989	16.763	149.225	890,2
Financiële baten en lasten	7.688	2.268	5.420	239,0
Resultaat	173.677	19.031	154.645	812,6

Fair Practice Code

Hoewel de stichting niet verplicht is de Museum cao toe te passen, worden de bepalingen uit deze cao grotendeels gevolgd. De daarin vastgelegde arbeidsvoorwaarden zijn leidend. Kunstenaars worden gehonoreerd volgens de Honorariumrichtlijn Kunstenaars en ontwerpers ontvangen een marktconform tarief. Met medewerkers, freelancers, kunstenaars, ontwerpers en vrijwilligers worden afspraken vastgelegd in contracten. Bij nieuwe arbeidsrelaties wordt de Wet DBA in acht genomen.

Code Diversiteit & Inclusie

Het museum ziet diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid als een continu proces, dat blijvende aandacht en doorlopende verbetering vereist. Bij de ontwikkeling van het publieksprogramma en samenwerkingen met partners houden medewerkers rekening met de uitgangspunten van de code, met als doel een programma te realiseren waarin een brede en diverse groep mensen zich kan herkennen. Binnen het museum is de werkgroep Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid actief. Deze werkgroep voerde in 2024 een nulmeting uit en verkende in datzelfde jaar mogelijkheden om de organisatie inclusiever en meer divers te maken. Daarnaast adviseert de werkgroep, gevraagd én ongevraagd,

over programmering, bedrijfsvoering en personeelsbeleid. In 2025 volgde het gehele team een training op het gebied van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid, gericht op bewustwording. Er is een intern meerjarenplan opgesteld zodat ook het komende jaar verdere stappen gezet kunnen worden.

PARTNERS, DONATEURS, SPONSOREN EN FONDSSEN

Museum van Bommel van Dam kan alleen floreren dankzij een netwerk van partners, donateurs, sponsoren en fondsen. In 2025 ontving het museum opnieuw steun van zijn belangrijkste begunstiger: Gemeente Venlo. Daarnaast ontving het museum in 2025 voor het eerst structurele ondersteuning van Provincie Limburg. Dankzij deze subsidies kan museum van Bommel van Dam de komende jaren doelgericht aan de slag.

Een speciale vermelding verdient de Jacques en Ellen Scheuten Foundation, een belangrijke founding partner van het museum die in 2025 de realisatie van De Bovenkamer genereus ondersteunde. Ook Stichting Van Bommel Van Dam verdient een bijzonder woord van dank. In 2025 is afscheid genomen van de stichting die zich sinds jaar en dag heeft ingezet voor het beheer en behoud van de collectie van Maarten en Reina van Bommel-van Dam. De stichting droeg genereus bij aan de in 2025 geopende nieuwe, semipermanente collectiepresentatie *DWARS door de collectie*. Het gedachtegoed van Maarten en Reina van Bommel-van Dam leeft voort middels een fonds op naam, met als ijkpunt de tweejaarlijkse uitreiking van de Van Bommel Van Dam Prijs.

Naast bovenstaande steun ontving museum van Bommel van Dam in 2025 bijdragen van particulieren. Onder meer via de Stichting Vrienden museum van Bommel van Dam, van bedrijven in de vorm van sponsoring en van private en publieke fondsen waaronder Mondriaan Fonds, VSB

Fonds, het Cultuurfonds, Dioraphte, VriendenLoterij Fonds/Stichting DOEN, Fonds 21, Elja Foundation, Fonds voor Cultuurparticipatie, Co. de Cultuurontwikkelaar, Blockbusterfonds, Cultural Heritage Agency, Hendrik Muller Fonds, Gravin van Bylandt Stichting, De Gijselaar Hintzenfonds, Gifted Art, Blariacumfonds, Jaap Harten Fonds en VenloKleurt.

Ook ontving het museum in 2025 een projectsubsidie van Stichting Nationaal Museum voor Wereldculturen voor het verrichten van onderzoek naar de herkomst van objecten uit een koloniale context.

De businessclub van het museum, Club VBVD, werd in 2025 uitgebreid. De aangesloten bedrijven dragen in de vorm van hun jaarlijkse bijdrage rechtstreeks bij aan het maatschappelijke programma van het museum, dat zich richt op doelgroepen voor wie toegang tot kunst en cultuur niet vanzelfsprekend is. Met een lidmaatschap van Club VBVD wordt een bedrijf 'toegangmaker' en laat het zien dat het midden in de maatschappij staat en bijdraagt aan blijvende, sociale verandering. Leden van Club VBVD krijgen toegang tot een netwerk van gelijkgestemde organisaties en worden uitgenodigd voor exclusieve evenementen. Clubleden in 2025 waren: AARD Arbo Advies, Alpha Groep, Baat Accountants en Adviseurs, Brik BV, Conti Venlo, Herman Vaessen B.V., L1, Luidspreker, Mediahuis Limburg, Spacefitters, Systemec B.V. en Unica Building Systems.

ORGANISATIE

TEAM MUSEUM VAN BOMMEL VAN DAM

Het team van museum van Bommel van Dam bestond in 2025 uit de volgende medewerkers:

Rieke Righolt – algemeen directeur

Sylvi Heinemans - directiesecretaresse

Biny van der Steen - algemeen coördinator (tot 31 augustus 2025)

Kristel Kessels – medewerking bedrijfsvoering

Hilde Janssen - collectiebeheerder

Shanou Basten - hoofd presentaties en fondsenwerving

James Hannan – conservator

Sjors Bindels - curator/projecten

Cleo Schatorjé - marketing, communicatie en PR

Sanne Aben - educatie en publieksparticipatie

Leonie Bartels – floormanager/vrijwilligerscoördinator (tot 31 januari 2025)

Eva Wetsteijn – vrijwilligerscoördinator (m.i.v. 1 april 2025)

Angelique Heijligers – publieksmedewerker en verantwoordelijke museumshop

Anne-Sophie Bourez – publieksmedewerker (tot 31 januari 2025)

Freija Kaarsemaker – publieksmedewerker (tot 31 maart 2025)

Anouk Beurskens – publieksmedewerker (m.i.v. 15 maart 2025)

Suzanne Sijben – publieksmedewerker (m.i.v. 15 maart 2025)

Hans Lenders - evenementen

Martijn Christians – technisch medewerker

Museum van Bommel van Dam volgt de cao van de Museumvereniging. Alle medewerkers hebben een functieomschrijving die is gewogen en ingedeeld in een schaal volgens de Museum cao. De afspraken worden vastgelegd in een arbeidsovereenkomst. Dit geldt voor zowel vaste als tijdelijke contracten. Voor zzp'ers maakt het museum gebruik van overeenkomsten van opdracht. Daarbij worden de in de museale sector gangbare tarieven gehanteerd. Het honorarium voor kunstenaars met wie het museum werkt, wordt vastgesteld aan de hand van de regeling kunstenaarshonoraria.

Samenstelling bestuur

Nick Bos - voorzitter

Addy Lutgenau - penningmeester

Edwin Jacobs – bestuurslid

Amanda Vollenweider – bestuurslid

Gunda Ostermann – bestuurslid (tot juli 2025)

Vincent Pijnenburg – bestuurslid (vanaf september 2025)

Jos Teeuwen – bestuurslid (vanaf september 2025)

Rooster van aftreden

Bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar. Deze periode kan bij herbenoeming met vier jaar verlengd worden. De maximale zittingstermijn is acht jaar. Er wordt een zodanig rooster van aftreden opgesteld dat niet te veel leden tegelijk aftreden zonder herbenoembaar te zijn.

Nevenfuncties bestuur

Nick Bos: Voorzitter bestuur Stichting Museum van Bommel van Dam, Voorzitter RvT MET ggz, Lid RvC Maastrout Protonentherapie BV., Lid RvT Stichting Maastrout, Lid Comité van Uitzicht Continuüm, Lid RvT Kunthuis Marres, diverse nevenfuncties verbonden aan de hoofdfunctie lid CvB TU Delft.

Addy Lutgenau: Penningmeester bestuur Stichting Museum van Bommel van Dam, Lid Raad van Toezicht Platform Veilig Ondernemen Limburg, Lid Comité van Toezicht OPZuid, Bestuurslid Stichting Burgerlijke Godshuizen.

Edwin Jacobs: Lid bestuur Stichting Museum van Bommel van Dam, Jüdische Kultusgemeinde Dortmund, Robert Bosch Stiftung Berlijn, voorzitter RvT Stichting Sonsbeek, Commissielid VSBFonds (onderwijsbeurzen), lid Bestuurscommissie NWO museumbeurzen, regent Stichting Wagner de Wit, bestuurder Academische Opleidingschool Limburg / Radboud Universiteit Nijmegen, Voorzitter bestuurscommissie Veerkracht: Sociale Veiligheid, diversiteit en inclusie.

Amanda Vollenweider: Lid bestuur Stichting Museum van Bommel van Dam, Penningmeester ICOM-NL.

Gunda Ostermann: Lid bestuur Stichting Museum van Bommel van Dam (tot medio 2025), Lid bestuur Stichting Roze Zaterdag Venlo-Krefeld 2019.

Vincent Pijnenburg: Lid bestuur Stichting Museum van Bommel van Dam, lid MKB-toets, voorzitter Business Club Maas Rhein (bestuurslid sinds 2016), voorzitter Commissie Internationalisering Ondernemend Venlo, zelfstandig ondernemer De Euregiograaf, lid Organiserend Comité Venlolezing.

Jos Teeuwen: Lid bestuur Stichting Museum van Bommel van Dam, lid RvT Huis voor de Kunsten Limburg (aandachtveld financiën) en lid van de auditcommissie, toezichthouder Pensioenfonds Nederlandse Bisdommen (portefeuille Vermogensbeheer, Uitbesteding, AO/IC & IT), fractievoorzitter Waterbelang bij het algemeen bestuur van Waterschap Limburg, bestuurslid Stichting Familiegraf Paul en Joseph Teeuwen, bestuurslid Rector Snijdersfonds, voorzitter Stichting Passiespelen Tegelen, voorzitter CDA Venlo.

Rieke Righolt Lid RvT Stichting Productiehuis Plaatsmaken, bestuurslid Cultureel Platform Venlo.

Vrijwilligers

Bij museum van Bommel van Dam vormt de groep vrijwilligers een volwaardig onderdeel van het team en zijn zij een waardevol klankbord, kritische vriend en ambassadeur. Vrijwilligersfuncties variëren van baliehost, gastpersoon en rondleider tot vrijwilliger educatie en collectiedigitalisering.

Het aantal actieve vrijwilligers waarmee in januari 2021 werd gestart, was 13. Dit aantal is ten tijde van de tentoonstelling *Evert Thielen – De Luiken Open* opgehoogd naar 77 en daarna weer teruggebracht naar 55 vrijwilligers. Tot de vrijwilligers behoren ook mensen die in samenwerking met de gemeente Venlo of een re-integratiebureau als vrijwilliger bij het museum werkzaam zijn.

Door onder andere een vrijwilligersoverleg, uitstapjes en een preview bij nieuwe exposities, is de betrokkenheid van de vrijwilligers bij de organisatie groot. Verder nemen de vrijwilligers vaak deel aan activiteiten die het museum voor het personeel organiseert. Op periodieke basis worden trainingen en cursussen voor deze groep georganiseerd. Daarnaast vinden jaarlijks evaluatiegesprekken plaats waarin bevindingen, verwachtingen, behoeftes, ideeën worden besproken en afspraken worden gemaakt.

Vrijwilligers krijgen gratis toegang tot de tentoonstellingen in het museum, ontvangen 10% korting op artikelen uit de museumshop en bestedingen in het museumcafé, en krijgen daarnaast eenmalig korting op een nieuw abonnement bij de Bonnefanten Kunstuitleen. Een vrijwilligersvergoeding krijgen vrijwilligers alleen in geval van een bijzondere inzet van uren of het niveau van verantwoordelijkheid. Alle vrijwilligers kunnen reiskosten declareren tot een maximale straal binnen de regio.

Naar een divers en inclusief vrijwilligersbestand - Buddy's in het museum

Nederland wordt steeds meer divers. We hebben te maken met vergrijzing, verkleuring en ontgroening, maar ook met globalisering. Het museum wil dat de vrijwilligersgroep een afspiegeling is van de diverse samenleving om ons heen. Dit doen we door te verjongen en te vernieuwen.

In 2025 is daarom onderzocht hoe we de organisatie een nóg inclusievere en veiligere plek kunnen maken waar iedereen zich thuisvoelt en geïnspireerd wordt om zich in een ander perspectief te verplaatsen. Het museum heeft relaties met nieuwe partners onderzocht en andere vormen van invulling

van vrijwilligerswerk, waaronder de maatschappelijke stage en nieuwe vormen van ontwikkelingswerk.

Zo is in 2025 is een project gestart in samenwerking met Refugee Team Venlo. Leden van het team kregen een ervaringsplek aangeboden als vrijwilliger in het museum, met begeleiding van een vrijwillige buddy. Dit project is in 2025 gestart en heeft anno maart 2026 al gezorgd voor drie trajecten waarbij een vrijwilliger van het museum gedurende drie maanden begeleiding biedt aan een statushouder. Op deze manier biedt het museum een laagdrempelige, gastvrije plek voor mensen die kennis willen maken met de museumwereld. Voorafgaand aan het traject worden leerdoelen opgesteld waardoor gemonitord kan worden in hoeverre het project aan de wederzijdse verwachtingen voldoet.

Vrijwilligerscafé

De betrokken groep vrijwilligers van museum van Bommel van Dam geeft aan waardering, vermindering van eenzaamheid, sociale binding, betekenisgeving en zelfwaarde te ervaren door hun werkzaamheden als vrijwilliger. Ook buiten de reguliere werktijden vindt het museum het belangrijk om ruimte te creëren voor ontmoeting. Daarom is het vrijwilligerscafé in

2025 (opnieuw) in het leven geroepen om te zorgen voor een informeel ontmoetingsmoment, het uitwisselen van ervaringen en het creëren van een sociaal vangnet. De organisatie van het café ligt volledig bij de vrijwilligers zelf, zodat het bijdraagt aan het gevoel van zelfredzaamheid, eigenaarschap, opbouw van zelfvertrouwen en emancipatie. Naast dat het vrijwilligerscafé vooral erg leuk is, doen de vrijwilligers volop kennis en vaardigheden op tijdens het organiseren ervan. Vaardigheden die ook van pas komen in hun dagelijks leven. In 2025 is het vrijwilligerscafé één keer georganiseerd. De ambitie voor 2026 is om hier twee momenten van te maken: één editie in de lente en één editie in de herfst.

Evaluaties van tentoonstellingen door vrijwilligers

In 2025 is een evaluatiesysteem ingevoerd gelinkt aan de tentoonstellingen, om de waardevolle input van vrijwilligers te kunnen verzamelen en structureren. In de maand na de opening van een nieuwe tentoonstelling verzamelt de vrijwilligerscoördinator feedback van vrijwilligers, die vervolgens in groepsverband wordt besproken in het bijzijn van de conservatoren en betrokken teamleden. Het op deze manier formaliseren van feedback en opmerkingen van vrijwilligers, zorgt voor een meer structurele inbedding van input van vrijwilligers in de organisatie. Deze werkwijze wordt door vrijwilligers zeer gewaardeerd en maakt hen een nóg waardiger onderdeel van het team.

Stagiairs

In 2025 heeft het museum twee stageplekken ingevuld: één op het gebied van educatie (Gioia Achten, Zuyd Hogeschool Maastricht) en één op het gebied van ondersteuning tijdens de voorbereiding van de tentoonstelling *Grijs! Art on Aging* (Eline Klaessens, Radboud Universiteit Nijmegen). Aan deze stagiairs werd een gelijke stagevergoeding toegekend, ongeacht het niveau van de opleiding. Hiermee geeft het museum gehoor aan een oproep van de gemeente Venlo om gelijke stagevergoedingen te bieden aan studenten van wo, hbo en mbo-opleidingen.

Museumdocenten

In 2025 waren vier vaste museumdocenten (zzp'ers) aan het museum verbonden: Rob Benders, Janne Driessen, Jasmijn Duterloo en Miriam Wijnen. Met deze museumdocenten is een overeenkomst van opdracht gesloten.

**museum
van Bommel
van Dam**

vanbommelvandam.nl